

**UCHWAŁA NR XII/83/2022
RADY POWIATU KŁODZKIEGO**

z dnia 26 października 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”

Na podstawie art. 12 pkt 9 ca) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022, 1526 t.j.) Rada Powiatu Kłodzkiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji "Strategię Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030" stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kłodzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KŁODZKIEGO NA LATA 2021-2030

Dokument został opracowany
przez „EffiCon sp. z o.o.” sp.k.
z siedzibą we Wrocławiu
na zlecenie Starostwa Powiatowego w Kłodzku.

Wstęp

Szanowni Państwo,

mamy wielką przyjemność przekazać w Państwa ręce dokument, który opracowywaliśmy skrupulatnie przez wiele miesięcy wspólnie z licznymi ekspertami. Tworząc naszą strategię, spotkaliśmy się z dużym zainteresowaniem mieszkańców powiatu i dzięki temu uzyskaliśmy liczne propozycje w przeprowadzonych konsultacjach społecznych. Strategia na lata 2021-2030 różni się od poprzednich, bowiem powstała z mocnym uwzględnieniem działalności własnej gmin, jak i organizacji pozarządowych. Najważniejszym w strategii rozwoju powiatu kłodzkiego było uwzględnienie możliwości wspólnej koordynacji działań wszystkich samorządów i innych organizacji już na etapie planowania. Bardzo ważnym czynnikiem, we wszelkich wspólnych działaniach planistycznych, okazały się aktualne plany zagospodarowania przestrzennego oraz zamierzenia planistyczne w gminach. Uporządkowanie tego tematu jest niezwykle ważne dla szybszego i harmonijnego rozwoju całego powiatu. Powiat kłodzki w głównej mierze ze względu na walory krajobrazowe oraz przyrodnicze, opiera swój rozwój przede wszystkim na rozwoju turystyki oraz usług sanatoryjnych. Uzdrowiskowy charakter powiatu nie wyklucza i nie zamyka jednak możliwości rozwoju innych dziedzin gospodarczych na naszym terenie. Jesteśmy cały czas w tej kwestii otwarci na wszystkie konstruktywne propozycje, które nie będą stały w konflikcie z dobrem naszych mieszkańców i naszej niepowtarzalnej przyrody. Zapraszam do zapoznania się z treścią niniejszej strategii.

Maciej Awiżeń

Starosta Kłodzki

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Wnioski z diagnozy.....	5
II. Cele strategiczne oraz kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	9
III. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	31
IV. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju.....	32
V. Uwarunkowania dla kształtowania rekomendacji rozwoju przestrzennego wynikające z ustaleń dokumentów strategicznych poziomu regionalnego.....	35
VI. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	46
VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu kłodzkiego.....	61
VIII. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	63
IX. Ramy finansowe i źródła finansowania	66
X. Opis przebiegu opiniowania oraz konsultacji społecznych.....	67
XI. Opis procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	69
Spis rysunków.....	70
Spis tabel.....	70

I. Wnioski z diagnozy

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, w powiecie kłodzkim występują zarówno potencjały, jak i problemy rozwojowe. Ich identyfikacja jest niezbędna do prawidłowego sformułowania celów i kierunków działań w Strategii. Problemy i potencjały zidentyfikowano i przedstawiono odrębnie dla trzech sfer będących przedmiotem wcześniejszej diagnozy, tj.:

- sfery społecznej,
- sfery gospodarczej,
- sfery przestrzennej.

Należy podkreślić, że we wnioskach przedstawiono **najważniejsze problemy i potencjały powiatu kłodzkiego**, które w największym stopniu wpływają na aktualną sytuację powiatu i mogą wpływać na jej dalszy rozwój. Analiza problemów i potencjałów rozwojowych jest równoważna metodzie analizy SWOT.

Sfera społeczna

Problemy rozwojowe

- problemy demograficzne – ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa,
- ograniczona podaż atrakcyjnych ofert pracy, adresowanych zwłaszcza do ludzi młodych i z wyższym wykształceniem,
- wynagrodzenia poniżej średniej krajowej wpływające na brak perspektyw rozwojowych,
- brak pracowników,
- niezadawalający stan szkolnictwa branżowego (zawodowego),
- ograniczony dostęp do miejsc w placówkach zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz w przedszkolach,
- niezadawalający dostęp do specjalistycznej i podstawowej opieki medycznej,
- problemy infrastrukturalne, utrudniające funkcjonowanie szpitala,
- niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami i zagrożonych ubóstwem,
- ograniczenia finansowe, skutkujące niedofinansowaniem kultury oraz organizacji pozarządowych.

Potencjały rozwojowe

- potencjał do rozwoju srebrnej gospodarki,
- napływ osób z Ukrainy,
- funkcjonowanie wyższej szkoły medycznej,
- rozbudowana sieć placówek kultury oraz bogata oferta imprez kulturalnych i sportowych,
- aktywność organizacji pozarządowych,
- nowe programy z zakresu pomocy społecznej.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że powiat kłodzki zmagają się z problemami demograficznymi. Na terenie powiatu utrzymuje się ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji, co przyspiesza proces starzenia się społeczeństwa.

Negatywnie na sytuację demograficzną powiatu kłodzkiego wpływać może ograniczona podaż atrakcyjnych ofert pracy, adresowanych do ludzi młodych i osób z wyższym wykształceniem. W rezultacie osoby te w poszukiwaniu atrakcyjnego zatrudnienia przenoszą się poza granicę powiatu.

Jednocześnie na terenie powiatu zauważalny jest problem z dostępem do pracowników. Może to wynikać m.in. z charakterystycznego dla kraju zjawiska regresu szkolnictwa zawodowego (branżowego). Niewykluczone, że sytuacja na rynku pracy ulegnie poprawie w wyniku napływu obywateli Ukrainy. Jednak w tym przypadku sytuacja jest dalece niepewna i w dużej mierze zależna od czynników zewnętrznych.

Sytuacji demograficznej powiatu nie poprawia ograniczony dostęp do miejsc w placówkach zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz w przedszkolach.

Warto również podkreślić, że pomimo funkcjonowania na terenie powiatu dużych instytucji związanych z opieką zdrowotną, mieszkańcy w trakcie przeprowadzonych warsztatów podkreślali, że zmagają się z ograniczonym dostępem do opieki medycznej. Brakuje kadry medycznej, chociaż za pozytyw uznać należy funkcjonowanie na terenie powiatu wyższej szkoły medycznej (nie kształci ona jednak lekarzy). Kluczowym problemem z zakresu opieki medycznej jest stan infrastruktury szpitalnej. Wymaga ona radykalnej rozbudowy/ modernizacji, a wręcz należy rozważyć zasadność budowy nowego szpitala.

Na terenie powiatu kłodzkiego zdiagnozowano również niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami i zagrożonych ubóstwem. Jednocześnie podejmowane są działania z zakresu pomocy społecznej, które powinny sytuację w niniejszym zakresie poprawić.

Jednocześnie powiat kłodzki posiada potencjały, które mogą stanowić jego atut w dalszym rozwoju. Zaliczyć do nich należy bogatą ofertę kulturalną, co w połączeniu z potencjałem turystycznym i uzdrowiskowym daje podstawy do rozwoju srebrnej gospodarki¹. Atutem powiatu jest również aktywność organizacji pozarządowych. Niestety barierą osłabiającą powyższe atuty są ograniczone możliwości finansowe powiatu.

Sfera gospodarcza

Problemy rozwojowe

- brak kapitału na rozwój przetwórstwa rolnego,
- niezadawalające zainteresowanie ze strony młodych ludzi prowadzeniem i rozwojem gospodarstw rolnych,
- niska liczba dużych przedsiębiorstw przemysłowych,
- niska innowacyjność przedsiębiorstw,
- trudność w dostępie do kapitału w szczególności na innowacje oraz dla mikro przedsiębiorców
- nadmierna koncentracja ruchu turystycznego w wybranych miejscowościach powiatu,
- obciążenie środowiska w wyniku intensywnego rozwoju turystyki,
- brak spójnej koncepcji rozwoju turystyki w powiecie,
- brak inteligentnej specjalizacji powiatu.

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Srebrna_gospodarka [dostęp: 26 sierpnia 2022].

Potencjały rozwojowe

- potencjał uzdrowiskowy,
- bardzo duży potencjał turystyczny,
- dostępność terenów inwestycyjnych,
- potencjał zasobów naturalnych,
- funkcjonowanie IOB (Instytucje Otoczenia Biznesu),
- potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji żywności wysokiej jakości
- potencjał modelu pracy zdalnej (home office),
- ponadprzeciętna liczba zabytków oraz obszarów zabytkowych.

Analiza sfery gospodarczej prowadzi do wniosku, że życie gospodarcze w powiecie kłodzkim w dużej mierze bazuje na jego endogennym potencjale, związanym z funkcją turystyczną i uzdrowiskową. Jednak rozwój turystyki jest silnie zróżnicowany przestrzennie i koncentruje się w wybranych ośrodkach. W rezultacie powoduje to zwiększoną presję na środowisko naturalne. Powyższa sytuacja wynikać może m.in. z braku spójnej dla całego powiatu koncepcji rozwoju turystyki.

Jednocześnie powiat ma potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego i tradycyjnego oraz produkcji żywności wysokiej jakości. Jednak również w tym przypadku widoczne są bariery potencjał ten ograniczające. Brakuje środków finansowych na rozwój drobnego przetwórstwa rolnego. Dodatkowo młodzi ludzie nie są zainteresowani prowadzeniem gospodarstw rolnych (problem sukcesji), a grunty na obszarach wiejskich przeznaczane są (bez należytej kontroli) pod budownictwo mieszkaniowe.

Jako kolejny atut powiatu wskazać należy dostępność terenów inwestycyjnych oraz funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu. Jednak, co podkreślono w trakcie warsztatów, nie udało się dotychczas wypracować inteligentnej specjalizacji powiatu bazującej na jego zasobach naturalnych.

Sfera przestrzenna

Problemy rozwojowe

- niezadawalający stan środowiska naturalnego,
- niezadawalająca dostępność zewnętrzna powiatu,
- niezadawalająca spójność komunikacyjna powiatu oraz punktowe wykluczenie komunikacyjne,
- niezadawalający stan infrastruktury sieciowej,
- problemy z dostępem do wody,
- problemy z planowaniem przestrzennym,
- problemy z funkcjonowaniem gospodarki odpadami,
- niezadawalający poziom współpracy międzyinstytucjonalnej.

Potencjały rozwojowe

- atrakcyjne położenie powiatu sprzyjające rozwojowi turystyki,
- duże walory środowiskowe,
- potencjał do rozwoju transportu powietrznego,
- warunki do rozwoju OZE (Odnawialne Źródła Energii),
- potencjał zbiorników retencyjnych.

Potencjałem powiatu kłodzkiego jest jego transgraniczne położenie oraz wysokie walory środowiskowe sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji. Niestety dostępność komunikacyjna powiatu nie jest obecnie zadowalająca. Wpływ na to ma niedostosowana (wymagająca rozbudowy i modernizacji) do potrzeb odwiedzających infrastruktura drogowa i kolejowa. Problemem jest również niezadowalające funkcjonowanie zbiorowego transportu publicznego, wynikające m.in. ze zbyt ograniczonej współpracy poszczególnych JST. Sytuacja niniejsza dodatkowo osłabia zewnętrzną dostępność i wewnętrzną spójność komunikacyjną powiatu. Jednocześnie należy podkreślić, że powiat ma potencjał do rozwoju transportu powietrznego, jako uzupełnienia transportu tradycyjnego.

Jak wynika z przeprowadzonych warsztatów, na terenie powiatu występują również problemy ze stanem środowiska naturalnego. Wpływ na powyższą sytuację ma m.in.: niezadowalające pokrycie powiatu infrastrukturą sieciową, niska efektywność energetyczna budynków, nieadekwatne do potrzeb i możliwości wykorzystanie OZE, problemy z funkcjonowaniem gospodarki odpadami.

Dodatkowo na terenie powiatu występują opóźnienia inwestycyjne związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury sieciowej oraz problemy instytucjonalne (ze współpracą poszczególnych podmiotów) w zakresie rozwoju niniejszej infrastruktury i efektywnego (w tym wspólnego) jej wykorzystania.

Należy również zwrócić uwagę na problemy z dostępnością do wody pitnej, co może w przyszłości stanowić istotną barierę rozwoju powiatu.

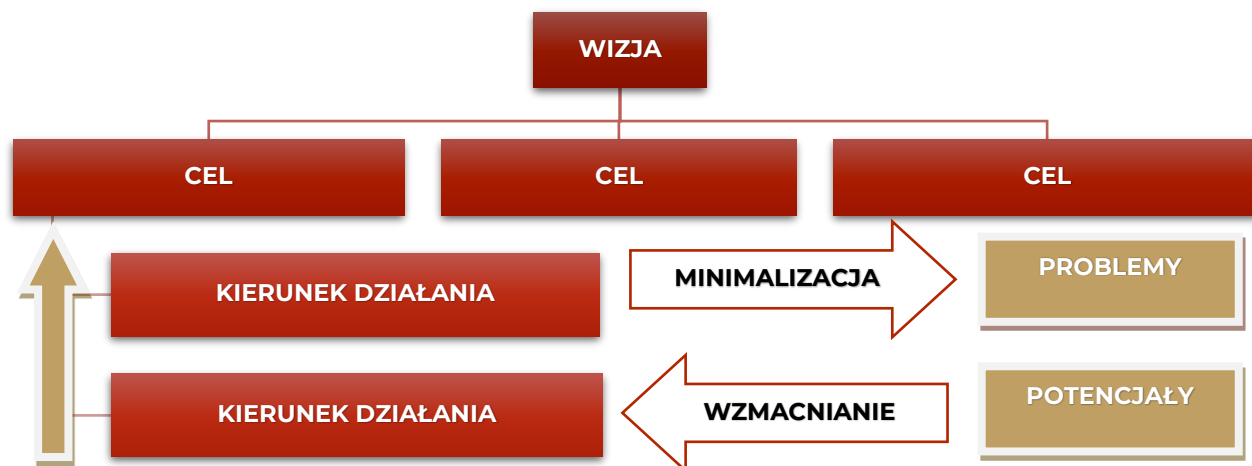
Na terenie powiatu zdiagnozowano również problemy związane z planowaniem przestrzennym, co utrudnia prowadzenie spójnej polityki w zakresie rozwoju zrównoważonego całego obszaru. Powyższe wpisuje się w szerszy problem niezadowalającej współpracy międzyinstytucjonalnej na terenie powiatu. Warto przy tym zaznaczyć, że problem ten widoczny jest na wszystkich etapach zarządzania powiatem, poczynając od planowania, poprzez realizację inwestycji na funkcjonowaniu skończywszy.

Jak już wspomniano, niepodważalnym atutem powiatu są jego wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Atut ten należy nadal wzmacniać, m.in. wykorzystując istniejące i planowane niewielkie zbiorniki retencyjne dla rozwoju funkcji turystycznej.

II. Cele strategiczne oraz kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Logika interwencji Strategii

Przedstawiony diagram prezentuje logikę interwencji oraz relacje pomiędzy problemami i potencjałami rozwojowymi zidentyfikowanymi w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej a planowaną strategią interwencji do 2030 r.

Rysunek 1. Logika interwencji Strategii

Źródło: opracowanie własne.

Logika interwencji polega na tym, że poprzez wdrażanie kierunków działań zaproponowanych dla każdego celu strategicznego oraz poprzez wykorzystanie i wzmacnianie potencjałów rozwojowych realizowane będą cele strategiczne w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. W konsekwencji niwelowane będą problemy rozwojowe i zrealizowana zostanie wizja w perspektywie do 2030 r.

Zarówno cele, jak i kierunki działań zostały opisane w dalszej części niniejszego rozdziału. Wykazano również spójność poszczególnych celów strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Zasady

Przy wdrażaniu Strategii respektowane będą następujące zasady:

1. **Zasada subsydiarności** – oznacza, że w realizację strategii powinny włączyć się wszystkie organy władzy publicznej oraz przedsiębiorstwa i obywatele. Każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa².
2. **Zasada zrównoważonego rozwoju** – oznacza rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie³.
3. **Zasada inteligentnego rozwoju** – oznacza wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zwiększenia interaktywności i wydajności infrastruktury i jej komponentów składowych, a także do podniesienia świadomości mieszkańców⁴.
4. **Zasada dostępności** – oznacza zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, będącej wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia⁵.
5. **Zasada koncentracji** – oznacza taką interwencję, która, aby przyniosła efekt, nie powinna być rozproszona, lecz skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach i obszarach⁶.

Scenariusze rozwoju

W trakcie prac nad Strategią analizowano trzy scenariusze rozwoju, które zostały opisane poniżej oraz przedstawione na diagramie. W scenariuszach analizowano najważniejsze problemy zidentyfikowane w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i przestrzennej).

Scenariusz „Nowa specjalizacja” – jest to scenariusz zakładający radykalną zmianę dotychczasowych kierunków rozwoju powiatu i jego specjalizacji. Nastąpi odejście od rozwoju bazującego na endogennym potencjale powiatu. Nowe przedsiębiorstwa nie będą czerpać z zasobów powiatu, co w przypadku kryzysu sprzyjać będzie ich relokacji. Jednocześnie zmniejszenie wsparcia dla działalności tradycyjnych branż negatywnie wpłynie na kondycję ekonomiczną powiatu. W konsekwencji powiat stanie się miejscem mało atrakcyjnym do życia, a to nasili procesy migracyjne.

Scenariusz „Nowa specjalizacja” został odrzucony, ponieważ nie gwarantuje powiatowi trwałego rozwoju. Powiat może nie osiągnąć nowych przewag konkurencyjnych, a jednocześnie utraci dotychczasowe atuty.

Scenariusz „Kontynuacja” – scenariusz zakłada kontynuację dotychczasowego kierunku rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu. Zachowane zostanie również dotychczasowe tempo tego rozwoju.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Zasada_pomocniczo%C5%9Bci#Zasada_subsydiarno%C5%9Bci_w_Polsce [dostęp: 19 czerwca 2022].

³ „Nasza Wspólna Przyszłość” – Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju ONZ, kwiecień 1987 r.

⁴ Committee of Digital and Knowledge-based Cities, 2012 r.

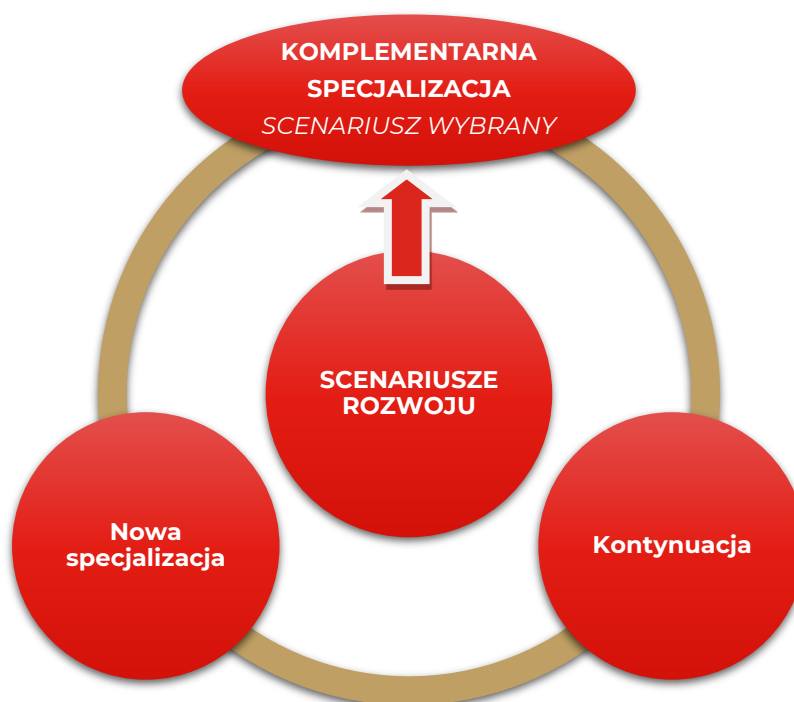
⁵ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

⁶ <https://power.cpe.gov.pl/strony/zasada-koncentracji> [dostęp: 19 czerwca 2022].

Scenariusz „Kontynuacja” został odrzucony, ponieważ może on doprowadzić do pogłębienia wewnętrznego zróżnicowania powiatu pod względem poziomu rozwoju. Rozwój przyjmie charakter punktowy („wyspowy”). Jednocześnie dotychczasowi liderzy rozwoju odczuwają negatywne skutki niekontrolowanego napływu turystów. Z jednej strony wzrośnie presja na środowisko naturalne, a z drugiej strony pojawią się żądania nowych (i kosztownych) inwestycji infrastrukturalnych.

Scenariusz „Komplementarna specjalizacja” – jest to scenariusz wiążący rozwój powiatu z jego potencjałem endogennym. Kluczowe będzie określenie potencjałów poszczególnych obszarów tworzących powiat, tak aby się one uzupełniały i stanowiły łącznie konkurencyjny produkt terytorialny. Umożliwi to większą konwergencję powiatu z województwem dolnośląskim i Polską pod względem poziomu rozwoju gospodarczego. Realizacja niniejszego scenariusza zakłada rozwój przemysłów kreatywnych tworzących miejsca pracy dla osób z wyższym wykształceniem, a jednocześnie wzmacniających potencjał turystyczny powiatu. Nastąpi przejście od ilości do jakości. Pozwoli to uniknąć wzmożonej presji na środowisko naturalne, a jednocześnie korzystnie wpłynie na standard życia mieszkańców.

Scenariusz „**Komplementarna specjalizacja**” został zaakceptowany. Jego realizacja doprowadzi do stworzenia warunków do trwałego rozwoju powiatu i wzmocnienia jego konkurencyjności.

Rysunek 2. Analizowane scenariusze rozwoju

Źródło: opracowanie własne.

ODWIEDŹ ŹRÓDŁO CZYSTEJ ENERGII

POWIAT KŁODZKI

ekoLOGICZNY WYBÓR

Powiat kłodzki przyjazny, innowacyjny, ekologiczny i bezpieczny obszar, atrakcyjny dla mieszkańców i turystów.

Powiat kłodzki rozwijać się będzie w sposób zrównoważony i inteligentny. Celem rozwoju gospodarczego będzie wzmocnienie zewnętrznej pozycji konkurencyjnej obszaru oraz jego wewnętrznej spójności. O sile gospodarczej powiatu decydować będą przedsiębiorstwa wykorzystujące proekologiczne technologie i czerpiące z endogenego potencjału. Powiat kłodzki stanie się miejscem jakościowego rozwoju turystyki i rolnictwa produkującego tradycyjną i ekologiczną żywność wysokiej jakości.

Silną pozycję powiatu budować będzie wysokiej jakości i przyjazna dla środowiska infrastruktura społeczna oraz nowoczesne usługi publiczne i społeczne. W rezultacie dalszemu ograniczeniu ulegnie sfera ubóstwa oraz wzrośnie bezpieczeństwo mieszkańców.

Wysoką jakość życia zapewni mieszkańcom nowoczesna oraz adekwatna do potrzeb infrastruktura techniczna. Publiczny transport zbiorowy wyposażony w nowoczesny i ekologiczny tabor poprawi zewnętrzną dostępność oraz wewnętrzną spójność komunikacyjną powiatu.

Wzrost dostępu do infrastruktury sieciowej zapewni nie tylko wysoką jakość środowiska naturalnego, ale również zaspokoi aspiracje cywilizacyjne mieszkańców. Jednocześnie nastąpi transformacja energetyczna obszaru, która sprawi, że powszechne będzie wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Standard zamieszkania wzrośnie również w wyniku kompleksowo prowadzonych działań zmierzających do odnowy i uporządkowania przestrzeni publicznej i prywatnej. Reasumując, połączenie działań w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej sprawi, że powiat kłodzki stanie się miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, przedsiębiorców i odwiedzających.

Cele i kierunki działań

W tabeli przedstawiono układ celów i kierunków działań, który został szerzej opisany w dalszej części niniejszego rozdziału.

Tabela 1. Zestawienie celów i kierunków działań Strategii

Cel 1. Włączający rozwój społeczny odpowiadający potrzebom mieszkańców i nowoczesnej gospodarki	Cel 2. Trwały i odporny na zmiany rozwój gospodarczy wykorzystujący endogeniczne walory powiatu kłodzkiego	Cel 3. Zrównoważony rozwój przestrzeni wspierający przemiany społeczne i gospodarcze powiatu kłodzkiego
Kierunek działania 1.1. Rozwój kompetencji kluczowych na rynku pracy	Kierunek działania 2.1. Rozwój innowacyjnych i przyjaznych środowisku branż	Kierunek działania 3.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków i infrastruktury w celu redukcji niskiej emisji
Kierunek działania 1.2. Integracja i promocja aktywności obywatelskiej	Kierunek działania 2.2. Wzmocnienie konkurencyjności rolnictwa i agrobiznesu poprzez rozwój innowacyjnych produktów, w tym żywności wysokiej jakości	Kierunek działania 3.2. Rozwój zintegrowanego systemu komunikacyjnego
Kierunek działania 1.3. Poprawa dostępności do usług społecznych dobrej jakości	Kierunek działania 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki wykorzystujący możliwości powiatu kłodzkiego	Kierunek działania 3.3. Poprawa jakości i wydajności infrastruktury sieciowej
Kierunek działania 1.4. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej i pozainstytucjonalnej dla rozwoju społecznego	Kierunek działania 2.4. Wzmocnienie uzdrowisk	Kierunek działania 3.4. Ochrona i promocja naturalnego potencjału przyrodniczego powiatu kłodzkiego
	Kierunek działania 2.5. Współpraca, planowanie i promocja dla wsparcia rozwoju gospodarczego powiatu kłodzkiego	Kierunek działania 3.5. Poprawa bezpieczeństwa i jakości przestrzeni publicznej
		Kierunek działania 3.6. Współpraca i wspólne planowanie dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego

Źródło: opracowanie własne.

Cel 1. Włączający rozwój społeczny odpowiadający potrzebom mieszkańców i nowoczesnej gospodarki

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że na obszarze powiatu kłodzkiego zachodzą niekorzystne zmiany demograficzne. Zmniejsza się liczba ludności, co spowodowane

jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji. W rezultacie na analizowanym obszarze postępuje proces starzenia się społeczeństwa.

Odwrócenie, a przynajmniej zahamowanie negatywnych trendów demograficznych, stanowi wyzwanie, przed jakim staje powiat. Jednocześnie uwzględniając potencjał turystyczno-uzdrowiskowy powiatu, można pokusić się o próbę częściowego „przekucia” zachodzących zjawisk w szanse rozwojowe powiatu (srebrna ekonomia, lecznictwo uzdrowiskowe, komercyjna opieka nad seniorami i osobami niesamodzielnymi). W tym celu należy podjąć wielokierunkowe działania związane z rozwojem sfery społecznej. Konieczne będą zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i rozwój wysokiej jakości usług adresowanych do mieszkańców i odwiedzających.

Zdiagnozowany odpływ ludności (zwłaszcza ludzi młodych) z obszaru powiatu może wynikać m.in. z braku perspektyw na rynku pracy. Obecnie brakuje atrakcyjnych ofert pracy dla ludzi z wyższym wykształceniem. Dlatego też należy podjąć działania zmierzające do rozwoju lokalnego rynku pracy, poprzez pozyskanie inwestorów z innowacyjnych branż. Równocześnie na terenie powiatu kłodzkiego zaobserwować można problem z dostępem do wykwalifikowanych pracowników. Wynika to m.in. z niezadawalającego poziomu szkolnictwa zawodowego (branżowego) oraz niedopasowania kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku. Aby to zmienić, należy dalej wzmacniać i promować szkolnictwo branżowe, a także organizować kursy zawodowe dla osób dorosłych.

Sytuacja na rynku pracy może ulec poprawie w wyniku napływu obywateli Ukrainy. Obecnie nie są jednak prowadzone analizy dotyczące planów tych osób. Aby to zmienić, należy rozważyć przeprowadzenie analizy/badania, na podstawie których można byłoby określić zarówno poziom kwalifikacji migrantów, jak i ich plany na przyszłość związane z powiatem kłodzkim

Problemy demograficzne powiatu kłodzkiego mogą również wynikać z niezadawalającego dostępu do dobrej jakości infrastruktury związanej z opieką nad dziećmi do lat 3 oraz infrastruktury przedszkolnej. Dodatkowym problemem jest zróżnicowanie przestrzenne w zakresie dostępu do ww. infrastruktury. W ramach współpracy powiat wspierać będzie działania związane z zapewnieniem opieki nad dziećmi do lat 3 oraz opieki przedszkolnej.

Jakość życia mieszkańców powiatu kłodzkiego obniża także problem z dostępem do placówek opieki medycznej (w szczególności publicznych) i wykwalifikowanego personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek, położnych). Szczególnie ważny jest problem związany z funkcjonowaniem szpitala w Kłodzku, którego infrastruktura jest zdekapitalizowana i nie gwarantuje należytej jakości świadczonych usług. Konieczny jest zatem rozwój niniejszej infrastruktury, a zwłaszcza rozbudowa/modernizacja szpitala. Rozważyć można też budowę nowego szpitala.

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, że należy spodziewać się wzrostu popytu na usługi związane z opieką nad osobami niesamodzielnymi. Dlatego też należy rozwijać infrastrukturę oraz poszerzać ofertę usług adresowanych do seniorów i osób niesamodzielnych.

Wzrost atrakcyjności powiatu jako miejsca do życia wymaga także dalszego rozwijania oferty usług świadczonych przez instytucje kultury. W miarę możliwości finansowych wspierane będą przedsięwzięcia kulturalne adresowane do różnych grup odbiorców.

Barierą spowalniającą rozwój powiatu kłodzkiego jest również nieadekwatny do potrzeb zakres współpracy międzyinstytucjonalnej w sferze społecznej. Dlatego też inicjowane i wspierane będą działania zmierzające do wzmocnienia współpracy.

Kierunki działań w ramach Celu 1

Kierunek działania 1.1. Rozwój kompetencji kluczowych na rynku pracy

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy na terenie powiatu kłodzkiego występują problemy z funkcjonowaniem rynku pracy. Z jednej strony brakuje pracowników, a z drugiej strony dostępne na rynku oferty pracy nie są atrakcyjne dla ludzi młodych, w tym z wyższym wykształceniem. Dodatkowym problemem jest „wysysanie” pracowników przez rynek czeski, co pogłębia problemy lokalnych przedsiębiorców z dostępem do wykwalifikowanych pracowników. W rezultacie konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy niniejszej sytuacji. Z uwagi na zdiagnozowane problemy, działania te muszą przebiegać wielotorowo.

Po pierwsze konieczne wydaje się monitorowanie rynku pracy, zarówno pod względem ofert, jak i kwalifikacji pracowników. Szczególną uwagę należy zwrócić na zmiany na rynku pracy, jakie może wywołać napływ obywateli Ukrainy. Konieczne wydaje się przeprowadzenie analizy umożliwiającej identyfikację kwalifikacji zawodowych migrantów oraz ich planów na przyszłość. Powinno się również zbadać wpływ czeskiego rynku pracy na rynek pracy w powiecie kłodzkim. Należy podkreślić, że „wysysanie” pracowników przez czeski rynek pracy w dobie braku rąk do pracy dodatkowo pogłębia problemy z podażą pracy w powiecie kłodzkim.

Jak wynika z diagnozy, problemem widocznym na rynku pracy w powiecie kłodzkim jest niezadawalająca ilość ofert pracy dla osób z wyższym wykształceniem. Sytuacji tej nie da się zmienić bez pozyskania zewnętrznych inwestorów. Służyć temu powinna wspólna (powiatu i gmin) promocja obszaru powiatu jako miejsca atrakcyjnego dla firm generujących miejsca pracy dla specjalistów.

Jednocześnie należy aktywnie działać na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego. W tym celu powinno się wspierać i promować kształcenie w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy. Oprócz rozwoju oferty zajęć edukacyjnych, należy także podjąć działania zmierzające do wyposażenia szkół w sprzęt specjalistyczny umożliwiający praktyczną naukę zawodu. Pamiętać należy również o roli nauczycieli w kształceniu uczniów. Dlatego też ważne będą działania zmierzające do doskonalenia nauczycieli.

Problemem jest także niedopasowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb rynku pracy. W tym celu należy kontynuować i rozwijać system kursów i szkoleń realizowanych we współpracy z przedsiębiorcami.

Ważnym zadaniem będzie również promocja usług świadczonych przez PUP (Powiatowy Urząd Pracy) przede wszystkim wśród przedsiębiorców, a także wśród bezrobotnych.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – monitoring rynku pracy, rozwój kształcenia zawodowego/branżowego,

- organizowanie i promowanie kursów kształcących i przekwalifikowujących pracowników, promocja usług świadczonych przez PUP,
- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – promocja obszaru jako miejsca atrakcyjnego dla inwestorów generujących miejsca pracy dla specjalistów, wspólny monitoring rynku pracy w zakresie kierunków kształcenia.

Kierunek działania 1.2. Integracja i promocja aktywności obywatelskiej

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że na terenie powiatu kłodzkiego działają liczne organizacje pozarządowe. Jednocześnie, zachodzą niepokojące zjawiska mogące negatywnie wpływać na aktywność mieszkańców. Zaliczyć do nich można osłabienie więzi społecznych oraz coraz bardziej widoczne zmniejszenie liczby liderów działających na rzecz lokalnych społeczności.

W konsekwencji konieczne jest podjęcie działań na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców oraz włączenia społecznego. Działania te powinny mieć zarówno charakter bezpośredni (np. działania prowadzone przez PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie), jak i pośredni. W drugim przypadku szczególną rolę przypisać należy organizacjom pozarządowym. Organizacje te działają blisko społeczeństwa, a tym samym mogą efektywnie realizować wybrane zadania, w tym publiczne. W rezultacie są one kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność.

W ramach niniejszego działania powiat powinien koordynować i wzmacniać już istniejące i aktywnie działające organizacje pozarządowe, a także stwarzać warunki dla rozwoju nowych stowarzyszeń i fundacji, zwłaszcza na obszarach charakteryzujących się niską aktywnością społeczną.

Priorytetowo powinny być traktowane organizacje działające na rzecz włączenia społecznego. Wspierać należy również organizacje, które podejmują się we własnym zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – działania na rzecz włączenia społecznego realizowane przez PCPR, zlecenie zadań publicznych do realizacji w zakresie kultury, sportu, turystyki, promocji zdrowia, ochrony środowiska, ochrony zabytków itp.,
- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – wsparcie organizacji pozarządowych.

Kierunek działania 1.3. Poprawa dostępności do usług społecznych dobrej jakości

Celem działań podejmowanych w ramach niniejszej Strategii winno być dążenie do poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców powiatu kłodzkiego. Poziom i jakość życia mieszkańców w dużej mierze uzależniony jest od jakości i dostępności usług społecznych. Niestety, jak wykazała diagnoza, sytuacja w powyższym zakresie nie jest zadowalająca. Zróżnicowanie przestrzenne rozwoju powiatu sprawia, że nadal występują obszary, gdzie dostęp do usług

społecznych jest ograniczony. Sytuacja taka wymaga podjęcia wielokierunkowych działań w celu jej sanacji.

Ochrona zdrowia mieszkańców należy do zadań własnych powiatu, dlatego też samorząd realizować będzie działania zmierzające do usprawnienia procesów ochrony zdrowia na terenie powiatu kłodzkiego.

Na jakość udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej wpływ mają warunki lokalowe placówek opieki zdrowotnej, standardy wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną, jak również kwalifikacje personelu medycznego. Niestety podczas warsztatów wielokrotnie podkreślano problem złego stanu infrastruktury wykorzystywanej na potrzeby szpitala w Kłodzku. Dlatego też priorytetowo należy traktować rozbudowę i modernizację szpitala. Rozważyć należy również zasadność budowy nowego obiektu. W przypadku budowy nowego szpitala ważna będzie jego lokalizacja umożliwiająca jak największą dostępność dla mieszkańców.

Podjęte zostaną także starania o poprawę dostępności wysokiej jakości świadczeń medycznych, w tym świadczeń o charakterze specjalistycznym. Wspierane będą również dążenia w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez personel medyczny.

Systematyczny wzrost zapotrzebowania na świadczenia opiekuńcze związany ze starzeniem się społeczeństwa wiąże się z koniecznością zapewnienia odpowiednich form opieki długoterminowej rozumianej jako długookresowa, profesjonalna pielęgnacja i rehabilitacja połączona z kontynuacją leczenia farmakologicznego. Realizowana jest ona przez zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, jak również zakłady długoterminowej opieki domowej. Powiat kłodzki podejmuje starania w zakresie zapewnienia mieszkańcom profesjonalnej opieki długoterminowej poprzez tworzenie nowych i rozwój istniejących jej form.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – rozbudowa/budowa szpitala powiatowego, poprawa dostępności do specjalistycznych świadczeń medycznych, rozwój usług opiekuńczych,
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – budowa/rozbudowa placówek podstawowej opieki medycznej, budowa/rozbudowa infrastruktury związanej z opieką nad osobami niesamodzielnymi.

Kierunek działania 1.4. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej i pozainstytucjonalnej dla rozwoju społecznego

W ramach niniejszego działania należy dążyć do wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej i pozainstytucjonalnej na terenie powiatu. Działania te powinny ułatwić przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami, a także umożliwić prowadzenie wspólnych analiz funkcjonowania szeroko rozumianej sfery społecznej.

Wskazane jest również zacieśnianie współpracy w zakresie polityki edukacyjnej oraz pomocy społecznej. Umożliwi to wzrost efektywności działań, przy jednoczesnej redukcji kosztów.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – Rada Przedsiębiorców, Rada Działalności Pożytku Publicznego, Młodzieżowa Rada Powiatu, udział w tworzeniu klastrów, formułowanie wspólnych propozycji i stanowisk

Zgodność celu strategii z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi

Poniżej dokonano ustalenia spójności przyjętego Celu 1: Włączający rozwój społeczny odpowiadający potrzebom mieszkańców i nowoczesnej gospodarki ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 2. Spójność Celu 1 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Cel 1 Włączający rozwój społeczny odpowiadający potrzebom mieszkańców i nowoczesnej gospodarki	Cel strategiczny 2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel strategiczny 3 Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Źródło: opracowanie własne.

Cel 2. Trwały i odporny na zmiany rozwój gospodarczy wykorzystujący endogeniczne walory powiatu kłodzkiego

Silna i nowoczesna gospodarka jest warunkiem trwałego rozwoju powiatu kłodzkiego. Jednocześnie rzutuje ona na funkcjonowanie pozostałych sfer oraz pozwala wygenerować niezbędne środki finansowe na inwestycje.

Jak wykazała diagnoza, na obszarze powiatu zachodzą pozytywne zmiany gospodarcze. Podstawą rozwoju gospodarczego powiatu są jego endogenne zasoby. Dzięki nim rozwijają się branże turystyczna i uzdrowiskowa oraz przemysł wydobywczy. Jednocześnie powiat posiada, nie do końca wykorzystany, potencjał do rozwoju rolnictwa i produkcji żywności wysokiej jakości.

Jednak na obszarze powiatu występują także bariery spowalniające jego rozwój. Dodatkowo należy podkreślić silne zróżnicowanie przestrzenne potencjału gospodarczego powiatu kłodzkiego. Sytuacja powyższa musi ulec zmianie. Należy wzmocnić potencjał gospodarczy powiatu poprzez rozwój innowacyjnych i przyjaznych środowisku branż, zrównoważony rozwój funkcji turystycznej, wzmocnienie atrakcyjności i konkurencyjności uzdrowisk, rozwój ekologicznego i tradycyjnego rolnictwa oraz drobnego przetwórstwa w zakresie produkcji żywności wysokiej jakości.

Wzmocnienie pozycji gospodarczej powiatu wymaga także intensyfikacji skoordynowanych działań promocyjnych na rynkach krajowych i zagranicznych.

Kierunki działań w ramach Celu 2

Kierunek działania 2.1. Rozwój innowacyjnych i przyjaznych środowisku branż

W ramach niniejszego kierunku działań należy podjąć wysiłki zmierzające do wzmocnienia dywersyfikacji struktury gospodarczej powiatu. Działania te nie powinny podważać znaczenia turystyki, a wręcz przeciwnie mogłyby być w dużej mierze w stosunku do niej komplementarne. W ramach niniejszego działania wspólnie z innymi podmiotami (gminy, IOB) należy dążyć do rozwoju przemysłów kreatywnych bazujących na potencjale intelektualnym i nieoddziałujących negatywnie na środowisko naturalne.

Wspierać powinno się m.in. przedsiębiorstwa działające w branży IT, zajmujące się zielonymi technologiami, kulturą, technikami audiowizualnymi. Istotnym działaniem winno być wypracowanie inteligentnej specjalizacji powiatu.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami – budowa inkubatorów przedsiębiorczości, doradztwo i szkolenia dla firm, opracowanie inteligentnej specjalizacji powiatu, rozwój innowacyjnych produktów i usług skierowanych do sektora srebrnej gospodarki, zachęcanie do osiedlania się w powiecie specjalistów z sektora kreatywnego (w tym IT) pracujących w modelu pracy zdalnej.

Kierunek działania 2.2. Wzmocnienie konkurencyjności rolnictwa i agrobiznesu poprzez rozwój innowacyjnych produktów, w tym żywności wysokiej jakości

Powiat kłodzki posiada potencjał do produkcji żywności wysokiej jakości. Warto przy tym podkreślić, że produkcja żywności wysokiej jakości wpisuje się w rozwój funkcji uzdrowiskowej i szerzej turystycznej powiatu. Dlatego też należy inicjować, podejmować i wspierać działania zmierzające do rozwoju rolnictwa i małego przetwórstwa.

Niestety na terenie powiatu występują również bariery, które potencjał ten ograniczają. Problemem jest m.in. niedostatek kapitału, niezadawalająca innowacyjność rolników oraz niechęć młodych ludzi do przejmowania gospodarstw rolnych (tzw. problem sukcesji). W ramach niniejszego działania bariery te winny zostać przełamane.

Wzmocnienie konkurencyjności rolnictwa wymaga rozwoju sieciowych form współpracy w rolnictwie oraz skracania łańcuchów dostaw (w myśl zasady „od pola do stołu”). Należy wspierać inicjatywy zmierzające do łączenia rolników z konsumentami i lokalnymi przedsiębiorcami z branży gastronomicznej i hotelarskiej. Wykreowanie nowego modelu funkcjonowania rolnictwa umożliwi wzrost opłacalności produkcji rolnej, a równocześnie konsumenci otrzymają produkty wysokiej jakości.

Jednocześnie tworzenie sieci ułatwiłoby wspólne inwestycje w rozwój małego przetwórstwa rolnego produkującego na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami – skracanie łańcuchów dostaw, wpieranie produkcji żywności wysokiej jakości, inicjowanie sieci współpracy, promocja lokalnych produktów.

Kierunek działania 2.3. Zrównoważony rozwój turystyki wykorzystujący możliwości powiatu kłodzkiego

Powiat kłodzki posiada bardzo duży potencjał do rozwoju turystyki. Rozwój funkcji turystycznej nie przebiega jednak równomiernie na poszczególnych obszarach. Infrastruktura ośrodków popularnych wśród turystów jest nadmiernie obciążona. Wpływa to negatywnie na jakość życia mieszkańców oraz stan środowiska naturalnego. Równocześnie występują obszary dużo rzadziej wybierane przez odwiedzających.

Zrównoważony rozwój turystyki wymaga więc opracowania spójnej koncepcji rozwoju turystyki dla całego powiatu kłodzkiego. Nowa koncepcja powinna uwzględniać potencjały poszczególnych gmin, tak aby powstała wspólna oferta oparta na zasadach komplementarności. W rezultacie powinna nastąpić dyfuzja rozwoju turystyki z wiodących dotychczas ośrodków do ośrodków mniej popularnych.

Równocześnie powinno się wspierać renowację zabytków. Inwestycjom tym powinna towarzyszyć rozbudowa komplementarnej infrastruktury podnoszącej atrakcyjność obiektów zabytkowych oraz umożliwiającej pełne wykorzystanie ich potencjału. Jednocześnie należy prowadzić działania zmierzające do rozbudowy i modernizacji ciągów pieszych, tras rowerowych i konnych, łączących obiekty dziedzictwa materialnego i przyrodniczego. Powinny także powstać obiekty małej architektury sprzyjające wypoczynkowi i rekreacji. Rozbudowie musi ulec także infrastruktura umożliwiająca rozwój turystyki aktywnej. Rozbudowana infrastruktura turystyczno-rekreacyjna powinna stanowić impuls do jakościowego rozwoju usług turystycznych.

Równolegle na obszarze powiatu należy podjąć działania promujące rozwój usług agroturystycznych i ekoturystycznych. Niniejsza oferta powinna zostać skierowana przede wszystkim do ludzi preferujących wypoczynek z dala od głównych szlaków turystycznych.

Jednocześnie należy podejmować działania zmierzające do wzmocnienia życia kulturalnego na obszarze powiatu. W tym celu powinno się wspierać instytucje kultury. Należy dążyć do stworzenia wspólnej oferty wydarzeń kulturalnych. Oferta ta powinna obejmować zarówno wydarzenia o ugruntowanej pozycji, jak i nowe wydarzenia wymagające promocji. Ważne jest, aby podejmowane działania miały charakter wielokierunkowy i prowadziły do stworzenia kompleksowych produktów.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – budowa obiektów małej architektury, budowanie marki ziemi kłodzkiej, rozwój ścieżek rowerowych w ciągach dróg powiatowych, budowa/modernizacja infrastruktury turystyki aktywnej,
- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – budowa/modernizacja obiektów małej

architektury, budowa/modernizacja ciągów pieszych, dróg rowerowych, szlaków konnych, promocja oferty turystycznej, budowa/modernizacja infrastruktury turystyki aktywnej.

Kierunek działania 2.4. Wzmocnienie uzdrowisk

Powiat kłodzki dysponuje jednym z największych w Polsce potencjałów uzdrowiskowych. Pamiętać jednak należy, że uzdrowiska zlokalizowane na terenie powiatu muszą konkurować z innymi ośrodkami zarówno w kraju, jak i za granicą. Dlatego też należy podejmować działania zmierzające do wzmocnienia funkcji uzdrowiskowej. Działania te muszą przebiegać wielokierunkowo i wymagają zaangażowania nie tylko JST, ale także podmiotów prywatnych. Powiat w tym przypadku powinien pełnić funkcję koordynacyjną działań podejmowanych przez poszczególne podmioty.

Jednocześnie wskazane byłoby podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do poszerzenia oferty uzdrowisk. Dotyczy to zarówno oferty leczniczej, jak i oferty związanej z zagospodarowaniem czasu wolnego. Ważna będzie także spójna promocja oferty uzdrowiskowej.

Dodatkowo na terenie uzdrowisk należy wspierać wszelkie działania zmierzające do redukcji niskiej emisji i poprawy stanu powietrza.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – poszerzenie oferty uzdrowisk, redukcja niskiej emisji, promocja uzdrowisk, opracowanie programu rozwoju uzdrowisk wraz z diagnozą stanu infrastruktury, potrzeb i zagrożeń.

Kierunek działania 2.5. Współpraca, planowanie i promocja dla wsparcia rozwoju gospodarczego powiatu kłodzkiego

Jak wynika z diagnozy, na terenie powiatu kłodzkiego istnieje potrzeba wzmocnienia współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Powinno się dążyć do opracowania wspólnych planów rozwoju uwzględniających nie tylko potrzeby poszczególnych gmin, ale także całego obszaru powiatu. Kluczowe znaczenie powinno mieć określenie inteligentnej specjalizacji powiatu. Specjalizacja ta powinna łączyć potencjał endogenny z innowacyjnymi rozwiązaniami.

Istotne znaczenie dla rozwoju powiatu kłodzkiego ma promocja gospodarcza. Działania w tej sferze mają wpływ na kształtowanie pozytywnego wizerunku obszaru oraz wzmacniają szanse na jego trwały rozwój poprzez m.in. pozyskanie zewnętrznych zasobów. Działania promocyjne powinny być realizowane na wielu płaszczyznach w tym z wykorzystaniem technologii i narzędzi informacyjno-komunikacyjnych.

Podkreślić przy tym należy, że promocja oferty gospodarczej powinna mieć charakter ponadlokalny. Największy nacisk w działaniach promocyjnych winien zostać położony na podkreślenie potencjału obszaru w zakresie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych. Jednocześnie promować należy produkty ekologiczne i tradycyjne.

Celem promocji powiatu powinna stać się właściwa prezentacja jego walorów oraz przekonanie inwestorów do ulokowania swoich aktywów na jego terenie. Przede wszystkim w ramach działań promocyjnych należy wzmocnić udział JST w targach, wystawach i konferencjach. Należy także opracować spójną dla całego obszaru powiatu kampanię reklamową, która zaprezentowana będzie w mediach, w tym także społecznościowych.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – kształtowanie pozytywnego wizerunku powiatu, udział powiatu w targach, wystawach i konferencjach oraz promocja i marketing z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT),
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – opracowanie wspólnej oferty gospodarczej piż owiatu, opracowanie dot. zmian struktury agrarnej w powiecie

Zgodność celu strategii z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi

Poniżej dokonano ustalenia spójności przyjętego Celu 2: Trwały i odporny na zmiany rozwój gospodarczy wykorzystujący endogeniczne walory powiatu kłodzkiego ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 3. Spójność Celu 2 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Cel 2 Trwały i odporny na zmiany rozwój gospodarczy wykorzystujący endogeniczne walory powiatu kłodzkiego	Cel strategiczny 1 Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu Cel strategiczny 4 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Cel 3. Zrównoważony rozwój przestrzeni wspierający przemiany społeczne i gospodarcze powiatu kłodzkiego

Stan środowiska naturalnego może decydować zarówno o wyborze danego obszaru jako miejsca do życia, jak i o jego atrakcyjności turystycznej. Niestety, jak wykazała diagnoza, powiat kłodzki zmagają się z problemami związanymi ze stanem środowiska naturalnego.

Na obszarze powiatu mamy do czynienia z niezadawalającą jakością powietrza spowodowaną niską emisją ze źródeł kominowych, energochłonnością budynków oraz ruchem samochodowym. Wpisując się w trendy europejskie, należy zintensyfikować działania zmierzające do eliminacji niskiej emisji, m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków oraz zeroemisyjny lub niskoemisyjny transport.

Poprawie stanu środowiska naturalnego sprzyjać będzie również transformacja energetyczna obszaru. Należy wspierać i rozwijać produkcję, magazynowanie i dystrybucję energii pochodzącej z OZE. Działania takie wzmocnią bezpieczeństwo energetyczne powiatu oraz zwiększą jego samowystarczalność energetyczną.

Na terenie powiatu kłodzkiego widoczne są również braki w zakresie infrastruktury ochrony środowiska. Sytuacja powyższa wymaga sanacji. Konieczne będzie podjęcie inwestycji związanych z budową i modernizacją infrastruktury oraz wzmocnieniem kluczowych usług związanych ze środowiskiem.

Jednocześnie należy podjąć szereg inwestycji związanych z ochroną przeciwpowodziową powiatu oraz ze zwiększeniem jego odporności na skutki zmiany klimatu. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu związane będzie ze wzmocnieniem i uporządkowaniem gospodarki wodnej oraz wsparciem dla służby ratunkowych.

Kluczowym wyzwaniem, przed jakim stoi powiat, będzie budowa/modernizacja nowoczesnej i proekologicznej infrastruktury komunikacyjnej stwarzającej warunki dla jego zrównoważonego rozwoju. Niestety obecnie na obszarze powiatu zdiagnozowano szereg barier ograniczających jego zewnętrzną i wewnętrzną dostępność komunikacyjną. Problemy te dotyczą zarówno stanu infrastruktury drogowej i kolejowej (wraz z infrastrukturą towarzyszącą), jak i sposobu organizacji i funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego. W konsekwencji na obszarze powiatu mamy do czynienia z niską dostępnością poszczególnych ośrodków transportem zbiorowym. Dążąc do poprawy istniejącej sytuacji, należy podjąć działania zmierzające do integracji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej oraz rozwoju zintegrowanego transportu zbiorowego.

Kolejnym problemem, a zarazem wyzwaniem, przed jakim staje powiat, jest poprawa jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej. Jak wynika z diagnozy, na obszarze powiatu postępuje proces rozpraszania zabudowy, co negatywnie wpływa na spójność obszaru, a jednocześnie wywiera dodatkową presję na środowisko i zwiększa koszty budowy i eksploatacji infrastruktury technicznej. Jednocześnie niezadawalająca jakość przestrzeni publicznej i brak poczucia bezpieczeństwa zmniejsza atrakcyjność obszaru, jako miejsca do życia i sprzyja emigracji. Sytuacja powyższa musi ulec zmianie. Dlatego też należy opracować i wdrożyć działania zmierzające do poprawy spójności, jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej. Służyć temu powinna m.in. odnowa przestrzeni publicznej.

Kierunki działań w ramach Celu 3

Kierunek działania 3.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków i infrastruktury w celu redukcji niskiej emisji

Problemem występującym na terenie powiatu kłodzkiego jest zjawisko niskiej emisji. Zjawisko to negatywnie wpływa nie tylko na jakość życia mieszkańców, ale również na atrakcyjność powiatu jako destynacji turystycznej. Dlatego też przyjęte w niniejszej Strategii kierunki działań zmierzają do ograniczenia niniejszego zjawiska. W tym celu należy dążyć do rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej budynków.

Punktem wyjścia może być opracowanie Strategii Energetycznej Powiatu Kłodzkiego, uwzględniającej aktualne i przyszłe zapotrzebowanie (mieszkańców i firm) na energię elektryczną. W strategii tej powinno się uwzględnić wzrost znaczenia OZE, a przyjęte rozwiązania powinny zmierzać w kierunku zapewnienia samowystarczalności energetycznej powiatu.

Kluczowe znaczenie dla redukcji niskiej emisji i zapewnienia niezależności energetycznej powiatu posiadają odnawialne źródła energii. Wykorzystanie OZE jest drugim, obok promowania efektywności energetycznej, filarem budowy gospodarki niskoemisyjnej. Dlatego też powiat będzie podejmować i wspierać inicjatywy zmierzające do jego transformacji energetycznej w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

W związku z powyższym w ramach niniejszego kierunku działania, ważne będzie wsparcie na rzecz wytwarzania energii elektrycznej oraz ciepłej pochodzącej z OZE oraz przyłączenie do sieci. Promowane będą również inwestycje w magazyny energii działające na potrzeby OZE. Ważna będzie również budowa Głównych Punktów Zasilających. Dzięki temu poprawi się wydajność sieci, zwłaszcza w przypadku wzmożonej produkcji energii z OZE.

Ważne będzie także wytwarzanie energii z rozproszonych źródeł (prosumenckiej) opartych o instalacje o stosunkowo niewielkich mocach, stanowiących podstawę rozwoju lokalnego wymiaru energetyki i nadających transformacji energetycznej partycypacyjny charakter.

Priorytetowo traktowane będą inwestycje związane z montażem instalacji fotowoltaicznych na budynkach publicznych. Mając na uwadze naturalne predyspozycje powiatu, należy wspierać budowę elektrowni wodnych (niskospadowych i ultraniskospadowych). Szczególnie istotna będzie realizacja inwestycji w Młotach. Wspierać powinno się również inwestycje związane z rozwojem technologii magazynowania energii, co ułatwi integrację i rozwój rozproszonych OZE.

Na terenie powiatu winno się także wspierać takie inicjatywy, jak klastry energii i spółdzielnie energetyczne.

Wspierane będą również działania zmierzające do zmniejszenia energochłonności budynków np. termomodernizacja, wymiana oświetlenia w budynkach na energooszczędne, wymiana źródeł ciepła, instalacja odnawialnych źródeł energii. W wyniku niniejszych działań powstaną energooszczędne budynki publiczne. Równocześnie należy promować OZE wśród deweloperów i inwestorów indywidualnych realizujących inwestycje budowlane. W budynkach w miarę możliwości instalowane będą nowoczesne

oprawy oświetleniowe LED i czujniki ruchu, które ułatwią sterowanie oświetleniem.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – modernizacja budynków powiatowych, montaż OZE w budynkach powiatowych, wymiana oświetlenia przy drogach powiatowych, opracowanie Strategii Energetycznej Powiatu Kłodzkiego,
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami – wspieranie OZE, wspieranie energetyki prosumenckiej.

Kierunek działania 3.2. Rozwój zintegrowanego systemu komunikacyjnego

Jak wynika z diagnozy, zarówno zewnętrzna dostępność komunikacyjna powiatu kłodzkiego, jak i jego wewnętrzna spójność nie są zadowalające. Poprawa istniejącej sytuacji wymaga podjęcia szeregu działań związanych z planowaniem oraz budową/modernizacją infrastruktury drogowej, kolejowej i towarzyszącej. Wskazane jest również usprawnienie funkcjonowania transportu zbiorowego, szczególnie publicznego.

W pierwszej kolejności należy zdiagnozować istniejące i przyszłe potrzeby komunikacyjne powiatu. Diagnoza będzie wstępem do działań na rzecz zabezpieczenia terenów pod przyszłe inwestycje drogowe, kolejowe, lotnicze. Jednocześnie, w przypadku dróg nieznajdujących się pod zarządem powiatu, należy lobbować, aby zostały one wytyczone z uwzględnieniem jego potrzeb. Ważne jest, aby przy planowaniu nowych dróg i modernizowaniu istniejących dróg krajowych i wojewódzkich w miarę możliwości unikać ich przebiegu przez miejscowości. Pozwoli to uniknąć szeregu negatywnych skutków, w tym np. związanych z dostępnością podzielonych jednostek.

Jednocześnie należy dążyć do rozbudowy i modernizacji istniejącej infrastruktury drogowej. W przypadku dróg powiatowych podejmowane będą bezpośrednie działania, w pozostałych przypadkach powiat w miarę możliwości będzie lobbować na rzecz inwestycji i wspierać inwestycje. Powiat winien także koordynować inwestycje drogowe, tak aby zapewnić spójność komunikacyjną całego obszaru.

Wskazana jest również modernizacja dróg transportu rolnego. Mogą one być wykorzystywane jako drogi rowerowe, co podniesie potencjał turystyczny i rekreacyjny powiatu.

Inwestycjom w infrastrukturę drogową powinny towarzyszyć także działania zmierzające do budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury towarzyszącej tj. ciągów pieszych oraz dróg rowerowych. Inwestycje te poprawią bezpieczeństwo użytkowników oraz stan środowiska naturalnego.

Na terenie powiatu kłodzkiego funkcjonuje również transport kolejowy. Jak wynika z diagnozy, obecnie jego stan jest niezadowalający. Dlatego też należy podjąć inwestycje zmierzające do przywrócenia transportowi kolejowemu rangi adekwatnej do lokalnych potrzeb.

Mając na uwadze turystyczny/uzdrowiskowy potencjał powiatu kłodzkiego, należy rozważyć możliwość budowy lądowisk (np. w miejscowości Boguszyń). Inwestycja taka ułatwi pozyskanie zamożnych turystów/kuracjuszy.

Realizacja niniejszego działania wymaga również reorganizacji transportu zbiorowego zmierzającej do eliminacji wykluczenia komunikacyjnego poprzez stopniowe utworzenie spójnego systemu komunikacji publicznej. W tym celu konieczna będzie współpraca z przewoźnikami świadczącymi usługi transportu zbiorowego oraz JST.

Wskazane są działania zmierzające do poprawy istniejącej sytuacji, m.in. poprzez dostosowanie sieci i częstotliwości połączeń do oczekiwań mieszkańców oraz budowę nowych przystanków, których lokalizacja odpowiadać będzie istniejącej sieci osadniczej.

Jednocześnie należy wspierać rozwój transportu zrównoważonego. W tym celu powinno się dążyć do budowy parkingów i miejsc postojowych dla rowerzystów. Parkingi te powinny w miarę możliwości zostać zaopatrzone w stacje ładowania. Lokalizacja parkingów i miejsc postojowych powinna uwzględniać istniejące i przyszłe potrzeby związane z rozwojem turystyki. Należy również dodać, że budowa Park&Ride i Bike&Ride przyniosłaby wieloaspektowe korzyści, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska.

W zależności od potrzeb należy dążyć do stopniowej modernizacji taboru autobusowego, zmierzającej do jego pełnego dostosowania do potrzeb osób o szczególnych potrzebach oraz wymogów ekologicznych. Docelowo usługi powyższe winny być świadczone przez zeroemisyjny tabor.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – modernizacja dróg powiatowych, parkingów, budowa centrów przesiadkowych, P&R, B&R, modernizacja taboru autobusowego w PKS w Kłodzku S.A. – doposażenie w autobusy i busy elektryczne,
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami – rozbudowa/modernizacja dróg, budowa/modernizacja chodników i dróg rowerowych, rozwój transportu kolejowego, budowa lądowiska dla helikopterów, rozwój transportu zbiorowego.

Kierunek działania 3.3. Poprawa jakości i wydajności infrastruktury sieciowej

Diagnoza powiatu kłodzkiego wykazała problemy z funkcjonowaniem infrastruktury sieciowej. Problemy te wiążą się nie tylko z brakami infrastrukturalnymi, czy też złym stanem technicznym infrastruktury, ale również wynikają z braku współpracy pomiędzy gminami. W rezultacie wydajność infrastruktury sieciowej jest niższa, a koszty funkcjonowania wyższe. Sytuacja powyższa powinna ulec zmianie.

W ramach niniejszego działania powiat powinien koordynować działania związane z rozwojem sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłowniczej. Podejmowane będą również inicjatywy zmierzające do zacieśniania współpracy pomiędzy JST w celu poprawy wydajności istniejącej infrastruktury sieciowej.

W miarę potrzeb i możliwości powiatu koordynowane będą również działania zmierzające do ochrony zasobów wody, w tym poprzez wspieranie działań w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnej oraz prowadzenia gospodarki leśnej sprzyjającej retencji i pozyskiwania na ten cel środków z budżetu Państwa.

Ponadto powiat winien lobbować na rzecz rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej, która umożliwi mieszkańcom powiatu lepszy dostęp do szerokopasmowego Internetu. Najważniejsze działania w tym zakresie prowadzone będą przez operatorów telekomunikacyjnych, jednak jednostki samorządowe mogą rozwijać sieć publicznych punktów dostępu do Internetu.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – rozwój bezpłatnych punktów dostępu do Internetu w obiektach powiatowych,
- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – budowa/modernizacja infrastruktury sieciowej.

Kierunek działania 3.4. Ochrona i promocja naturalnego potencjału przyrodniczego powiatu kłodzkiego

Dbłość o środowisko przyrodnicze, w tym ochrona obszarów szczególnie cennych przyrodniczo, stanowi jeden z filarów zrównoważonego rozwoju.

Powiat kłodzki dysponuje znacznym bogactwem zasobów środowiska. Ochrona tych zasobów wymaga nie tylko „twardych inwestycji” np. infrastrukturalnych, ale również podejmowania działań zmierzających do zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.

W ramach niniejszego działania podejmowane będą inicjatywy zmierzające do ochrony zasobów krajobrazowych i przyrodniczych, w tym poprzez nadzór na stanem zasobów leśnych.

Główne kierunki działania powinny obejmować przeprowadzenie przeglądu miejsc cennych przyrodniczo i ich odpowiedniego oznaczenia. Zadanie to powinno zmierzać wprost do utworzenia produktów turystycznych w postaci szlaków, ścieżek dydaktycznych, czy programów zwiedzania.

Istotna w tym zakresie będzie ścisła współpraca z różnymi instytucjami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- o przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – działania edukacyjne, konkursy ekologiczne, rozwój proekologicznych środków transportu np. Bike & Ride wraz ze stacjami ładowania dla rowerów elektrycznych,
- o przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/instytucjami – oznaczenie miejsc cennych przyrodniczo, tworzenie szlaków i ścieżek turystycznych, wspólna organizacja konferencji, warsztatów, konkursów ekologicznych.

Kierunek działania 3.5. Poprawa bezpieczeństwa i jakości przestrzeni publicznej

Bezpieczeństwo mieszkańców ma charakter wielowymiarowy, dlatego też realizacja niniejszego priorytetu wymaga podejmowania wielokierunkowych działań.

Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa w pierwszej kolejności wymaga rozbudowy systemu monitoringu zagrożeń, sprawnego obiegu informacji o wykrytym zagrożeniu, a co najważniejsze szybkiego i skutecznego przekazywania mieszkańcom oraz osobom czasowo przebywającym na terenie powiatu kłodzkiego informacji o zagrożeniu i sposobie zachowania się.

Istotnym sposobem zwiększenia poziomu bezpieczeństwa jest również ciągłe doskonalenie systemu powiadamiania społeczeństwa o zagrożeniach w powiecie i aktualizowanie procedur reagowania w sytuacji zagrożeń. W tym celu prowadzona będzie dalsza modernizacja lub wymiana central sterowania syrenami z modułem głosowym oraz ich pozyskiwanie w kolejnych miejscowościach stosownie do zmieniających się potrzeb. Równocześnie konieczna jest ścisła współpraca pomiędzy podmiotami zarządzania kryzysowego a powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami.

Konieczne jest także wsparcie służb bezpośrednio monitorujących różne zagrożenia naturalne i reagujących w przypadku wystąpienia zagrożenia, tj. w szczególności straży pożarnej. Inwestycje powinny być ukierunkowane zarówno na prewencję zagrożeń, jak i skuteczne działanie w przypadku ich wystąpienia. Ważne będzie doposażenie w sprzęt jednostek ratowniczych oraz budowa/rozbudowa/modernizacja obiektów.

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców powiatu wymaga także podjęcia działań zmierzających do uporządkowania gospodarki wodnej. W ramach tych działań należy prowadzić zarówno prace melioracyjne, jak również wzmacniać system przeciwpowodziowy i dbać o gospodarkę leśną sprzyjającą retencji wody.

Realizacja niniejszego kierunku działania wymaga również lepszego wykorzystania istniejących oraz planowania budowy nowych zbiorników retencyjnych. Nowo tworzone, niewielkie zbiorniki powinny łączyć funkcje przeciwpowodziowe z retencyjnymi, a ich lokalizacja nie powinna negatywnie wpływać na środowisko naturalne oraz zasoby kulturowe powiatu.

Jednocześnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wpływa jakość przestrzeni publicznej. Troska o jakość przestrzeni publicznej wymusza odpowiednie działania już na etapie planowania przestrzennego. Planowanie to musi mieć charakter skoordynowany oraz powinno uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju, tak aby została zachowana równowaga pomiędzy terenami przeznaczonymi pod inwestycje mieszkaniowe i gospodarcze oraz terenami przeznaczonymi na rekreację i wypoczynek. Jednocześnie należy prowadzić dialog z instytucjami i gminami, co powinno skutkować poprawą spójności dokumentów planistycznych opracowywanych przez poszczególne jednostki.

W ramach niniejszego działania podejmowane będą również przedsięwzięcia, które powinny doprowadzić do uporządkowania i uatrakcyjnienia przestrzeni publicznej. Tam, gdzie to możliwe, należy jej nadać funkcję rekreacyjno-

integracyjną. Poprawie funkcjonalności przestrzeni publicznej służyć będą także działania związane z budową i modernizacją obiektów małej architektury. Istotne będą także prace prowadzące do poprawy dostępności budynków i całej przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – wsparcie dla służb powiatowych, rozbudowa monitoringu LSOP, usprawnienie systemów powiadamiania o zagrożeniach, rozszerzenie informacji o dodatkowe niebezpieczeństwa min. pożary, zanieczyszczenia chemiczne itp.
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami – budowa/modernizacja zbiorników retencyjnych.

Kierunek działania 3.6. Współpraca i wspólne planowanie dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego

Trwały rozwój powiatu kłodzkiego wymaga współpracy różnych podmiotów publicznych i prywatnych, w tym na etapie planowania przestrzennego. Niestety obecnie poziom współpracy nie jest zadowalający, a planowanie rozproszone. Powiat powinien aktywnie uczestniczyć w koordynowaniu planowania przestrzennego w gminach.

Można również rozważyć utworzenie wspólnej dla całego powiatu instytucji oraz powierzenie jej zadań związanych z planowaniem przestrzennym powiązanych z rozwojem społecznym i gospodarczym. Dodatkowo należy prowadzić działania zmierzające do poprawy współpracy międzyinstytucjonalnej.

Rodzaje przykładowych przedsięwzięć realizujących kierunek działania:

- przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio przez powiat – promowanie standardów urbanistycznych oraz architektury regionalnej, analizy krajobrazowe, studium uwarunkowań przestrzennych,
- przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy z innymi podmiotami/ instytucjami, Współpraca w zakresie tworzenia wytycznych w zakresie projektowania urbanistycznego.

Zgodność celu strategii z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi

Poniżej dokonano ustalenia spójności przyjętego Celu 3: Zrównoważony rozwój przestrzeni wspierający przemiany społeczne i gospodarcze powiatu kłodzkiego ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 4. Spójność Celu 3 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Cel 3 Zrównoważony rozwój przestrzeni wspierający przemiany społeczne i gospodarcze powiatu kłodzkiego	Cel strategiczny 4 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Źródło: opracowanie własne.

III. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030 prowadzić powinna do osiągnięcia rezultatów, które wynikają z przyjętych celów strategicznych oraz kierunków działań.

Poniżej zaprezentowano listę najważniejszych rezultatów dla każdego z celów wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia.

Proces weryfikacji realizacji zaplanowanych rezultatów został opisany w rozdziale *System realizacji strategii* w częściach dotyczących monitoringu oraz ewaluacji.

Tabela 5. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Sfera (wymiar) /cel	Rezultat	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa	Oczekiwany kierunek zmian
Sfera społeczna cel 1	Rozwój kształcenia zawodowego	Liczba uczniów podejmujących edukację (klasa 1) w szkołach branżowych I stopnia (2020)	142	↑
Sfera społeczna cel 1	Poprawa sytuacji demograficznej	Saldo migracji ogółem na 1000 osób (2020)	-2,2	↑
Sfera społeczna cel 1	Poprawa dostępności do opieki medycznej	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych (2020)	1048	↑
Sfera gospodarcza cel 2	Wzrost kreatywności gospodarki	Liczba podmiotów w sekcji R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (2020)	371	↑
Sfera gospodarcza cel 2	Wzrost znaczenia produkcji żywności tradycyjnej	Liczba produktów wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnych (2020)	6	↑
Sfera gospodarcza cel 2	Wzmocnienie turystyki	Liczba miejsc noclegowych (2020)	13535	↑
Sfera przestrzenna cel 3	Rozwój infrastruktury rowerowej	Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem w km (2020)	30,7	↑
Sfera przestrzenna cel 3	Usprawnienie gospodarki odpadami	Odpady zebrane selektywnie (ogółem) w relacji do ogółu odpadów (2020)	33,0	↑
Sfera przestrzenna cel 3	Poprawa stanu środowiska naturalnego	Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji kanalizacyjnej (2020)	65,8	↑

Źródło: opracowanie własne.

IV. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju

Ocena przewidywanej trafności, skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju została przeprowadzona z zastosowaniem narzędzia matrycy celów i kierunków działań oraz zidentyfikowanych w części diagnostycznej problemów i potencjałów powiatu kłodzkiego.

Matryca wykazała, że wszystkie zaproponowane w niniejszej strategii cele i kierunki działań przyczyniają się do minimalizacji zidentyfikowanych problemów lub wzmocnienia potencjałów, co zostało zaprezentowane poniżej w tabeli (oznaczone cyfrą 1). Dodatkowo potwierdzono, że każdy problem i potencjał znajdzie swoją odpowiedź strategiczną. Oznacza to, że cele i kierunki działań zostały dobrane trafnie. Jednocześnie kolorem zielonym zaznaczono te kierunki działań, które są kluczowe dla skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Tabela 6. Matryca ewaluacyjna trafności, skuteczności i efektywności realizacji Strategii

Cel		Cel 1				Cel 2					Cel 3					
Kierunki działań		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
Sfera społeczna																
Problemy	Problemy demograficzne – ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa		1			1	1	1	1		1	1	1	1	1	
	Ograniczona podaż atrakcyjnych ofert pracy, adresowanych zwłaszcza do ludzi młodych i z wyższym wykształceniem	1			1	1	1	1	1	1						
	Wynagrodzenia poniżej średniej krajowej wpływające na brak perspektyw rozwojowych	1				1	1	1	1	1						
	Brak pracowników	1														
	Niezadawalający stan szkolnictwa branżowego (zawodowego)	1														
	Ograniczony dostęp do miejsc w placówkach zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz w przedszkolach			1	1											
	Niezadawalający dostęp do specjalistycznej i podstawowej opieki medycznej			1	1											
Problemy	Problemy infrastrukturalne, utrudniające funkcjonowanie szpitala			1												
	Niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami i zagrożonych ubóstwem		1													

Cel		Cel 1				Cel 2					Cel 3					
Kierunki działań		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
Potencjały	Ograniczenia finansowe, skutkujące niedofinansowaniem kultury oraz organizacji pozarządowych			1												
	Potencjał do rozwoju srebrnej gospodarki					1			1	1						
	Napływ osób z Ukrainy	1	1		1		1	1		1						1
	Funkcjonowanie wyższej szkoły medycznej			1												
	Rozbudowana sieć placówek kultury oraz bogata oferta imprez kulturalnych i sportowych			1	1											
	Aktywność organizacji pozarządowych		1													
	Nowe programy z zakresu pomocy społecznej		1													
Sfera gospodarcza																
Problemy	Brak kapitału na rozwój przetwórstwa rolnego						1									
	Niezadawalające zainteresowanie ze strony młodych ludzi prowadzeniem i rozwojem gospodarstw rolnych						1									
	Niska liczba dużych przedsiębiorstw przemysłowych			1		1				1						
	Niska innowacyjność przedsiębiorstw			1		1										
	Trudność w dostępie do kapitału w szczególności na innowacje oraz dla mikro przedsiębiorców					1				1						
	Nadmierna koncentracja ruchu turystycznego w wybranych miejscowościach Powiatu							1								
Problemy	Obciążenie środowiska w wyniku intensywnego rozwoju turystyki							1								
	Brak spójnej koncepcji rozwoju turystyki w Powiecie							1		1						
	Brak inteligentnej specjalizacji Powiatu					1				1						
Potencjały	Potencjał uzdrowiskowy									1						
	Bardzo duży potencjał turystyczny							1								
	Dostępność terenów inwestycyjnych					1										

Cel		Cel 1				Cel 2					Cel 3					
Kierunki działań		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.
	Potencjał zasobów naturalnych					1	1	1	1	1						
	Funkcjonowanie IOB					1	1	1	1	1						
	Potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego i produkcji żywności wysokiej jakości						1									
	Potencjał modelu pracy zdalnej					1										
	Ponadprzeciętna liczba zabytków oraz obszarów zabytkowych							1		1						
Sfera przestrzenna																
Problemy	Niezadawalający stan środowiska naturalnego										1		1	1		1
	Niezadawalająca dostępność zewnętrzna powiatu											1				1
	Niezadawalająca spójność komunikacyjna powiatu oraz punktowe wykluczenie komunikacyjne											1				1
	Niezadawalający stan infrastruktury sieciowej												1			
	Problemy z dostępem do wody												1			
	Problemy z planowaniem przestrzennym															1
Potencjały	Problemy z funkcjonowaniem gospodarki odpadami													1		
	Niezadawalający poziom współpracy międzyinstytucjonalnej							1								1
	Atrakcyjne położenie powiatu sprzyjające rozwojowi turystyki							1						1		1
	Duże walory środowiskowe							1						1		1
	Potencjał do rozwoju transportu powietrznego										1			1		1
	Warunki do rozwoju OZE										1					1
	Potencjał zbiorników retencyjnych							1						1		1

Źródło: opracowanie własne.

V. Uwarunkowania dla kształtowania rekomendacji rozwoju przestrzennego wynikające z ustaleń dokumentów strategicznych poziomu regionalnego

Istotnym uwarunkowaniem dla określenia ustaleń i rekomendacji dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu kłodzkiego są dokumenty strategii i planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. W tych dokumentach ustalone zostały obszary strategicznej interwencji poziomu krajowego oraz regionalnego, związki funkcjonalne i zasady ich zagospodarowania, które należy uwzględniać w dokumentach planistycznych poziomu lokalnego.

Tabela 7. Zestawienie rekomendacji wynikających z dokumentów strategicznych poziomu regionalnego

WYMIAR TERYTORIALNY STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	
Strategia Rozwoju Województwa przyjęta uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r.	
CELE STRATEGII	
Cel nadrzędny: harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności. Cele strategiczne: ⇒ efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu, ⇒ poprawa jakości i dostępności usług publicznych, ⇒ wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, ⇒ odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego, ⇒ wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.	
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	
Krajowe wynikające ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjętej Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r): ▪ <u>Wyzwania rozwojowe miast.</u> Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) wskazuje miejsca kumulacji problemów rozwojowych zaznaczające się szczególnie na terenie małych i średnich miast. Powiat Kłodzki: m. Nowa Ruda i m. Kłodzko – utrata funkcji, wyjątkowo niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza. ▪ <u>Wyzwania rozwojowe obszarów wiejskich.</u> Obszary wiejskie (w szczególności położone poza obszarem funkcjonalnym dużych aglomeracji) charakteryzują się stosunkowo niskim poziomem jakości życia mieszkańców i surowcowym charakterem produkcji. Powiat Kłodzki: gm. Nowa Ruda (m.), gm. Radków, gm. Lewin Kłodzki, gm. Międzyzlesie, gm. Łądek-Zdrój, gm. Stronie Śląskie. Krajowe wynikające z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego: Obszary, które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji. Powiat Kłodzki: cały obszar powiatu – obszar, dla którego dostępność czasowa do ośrodka wojewódzkiego (m. Wrocław) jest <u>bardzo zła</u>. Regionalne:	

Obszary funkcjonalne zostały ustalone w projekcie **planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego**. Jako obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym oraz regionalnym, ze względu na istotne znaczenie dla polityki przestrzennej województwa, ustalone zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego: *miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego, miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych, obszar przygraniczny, obszar górski, obszar cenny przyrodniczo*.

POLITYKA PRZESTRZENNA WOJEWÓDZTWA

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

Obszary funkcjonalne i zasady ich zagospodarowania dla gmin powiatu kłodzkiego

(wszelkie odnośniki występujące w tekście są do dokumentu źródłowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego):

Postulaty ogólne Samorządu Województwa Dolnośląskiego skierowane do wszystkich gmin województwa we wszystkich wskazanych dla powiatu kłodzkiego obszarach funkcjonalnych:

Tabela 11. Działania służące realizacji kierunku 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.

1. Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6.
2. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych* wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha.
3. Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego*, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.
4. Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.
5. Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych* liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku:
 - 1) możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego,
 - 2) dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym.
6. Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:
 - 1) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,
 - 2) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.
7. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza*.
8. Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych – „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.

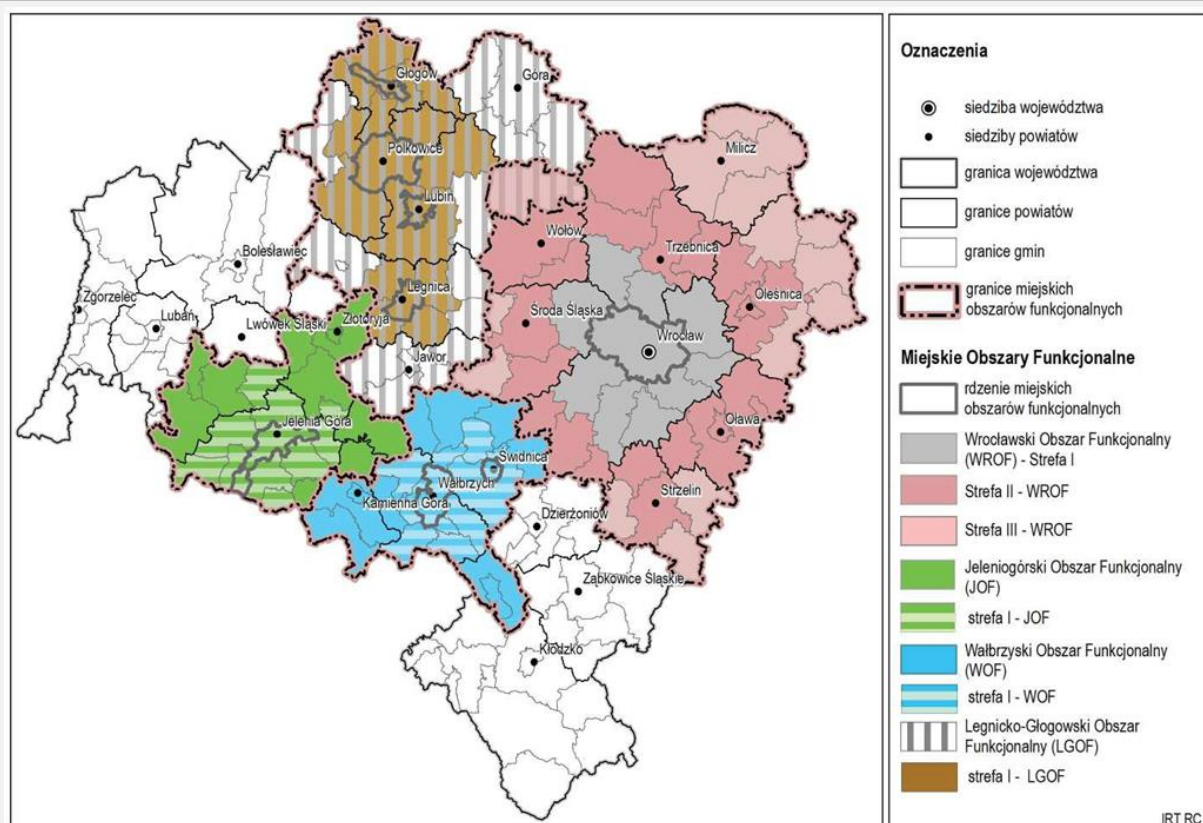
9. Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:
 - 1) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
 - 2) o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
 - 3) o wysokim nasłonecznieniu,
 - 4) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych.
10. Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.
11. Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.

Obszar funkcjonalny:

miejskie obszary funkcjonalne /
Wałbrzyski Obszar Funkcjonalny

Powiat Kłodzki:

(m.) Nowa Ruda, Nowa Ruda

Ustalenia i zasady zagospodarowania:

Tabela 4. Działania służące realizacji Kierunku 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.

Postulaty

1. Uwzględnienie powiązań funkcjonalnych w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych i spójne oraz zintegrowane planowanie przestrzenne w ramach tych obszarów.
2. Uwzględnienie w polityce przestrzennej zielonej infrastruktury jako elementu struktury przestrzennej i kierunku przeznaczenia terenu.
3. Planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.
4. Uwzględnienie w polityce przestrzennej możliwości odbudowy, modernizacji i rozbudowy linii kolejowych dla zaspokojenia potrzeb kolejowych przewozów aglomeracyjnych.

Ustalenia

1. Prowadzenie współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych w celu zarządzania przestrzenią w taki sposób, aby następowała integracja oraz łączenie funkcji komplementarnych w przestrzeni w celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania infrastruktury komunalnej i podniesienia jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem:

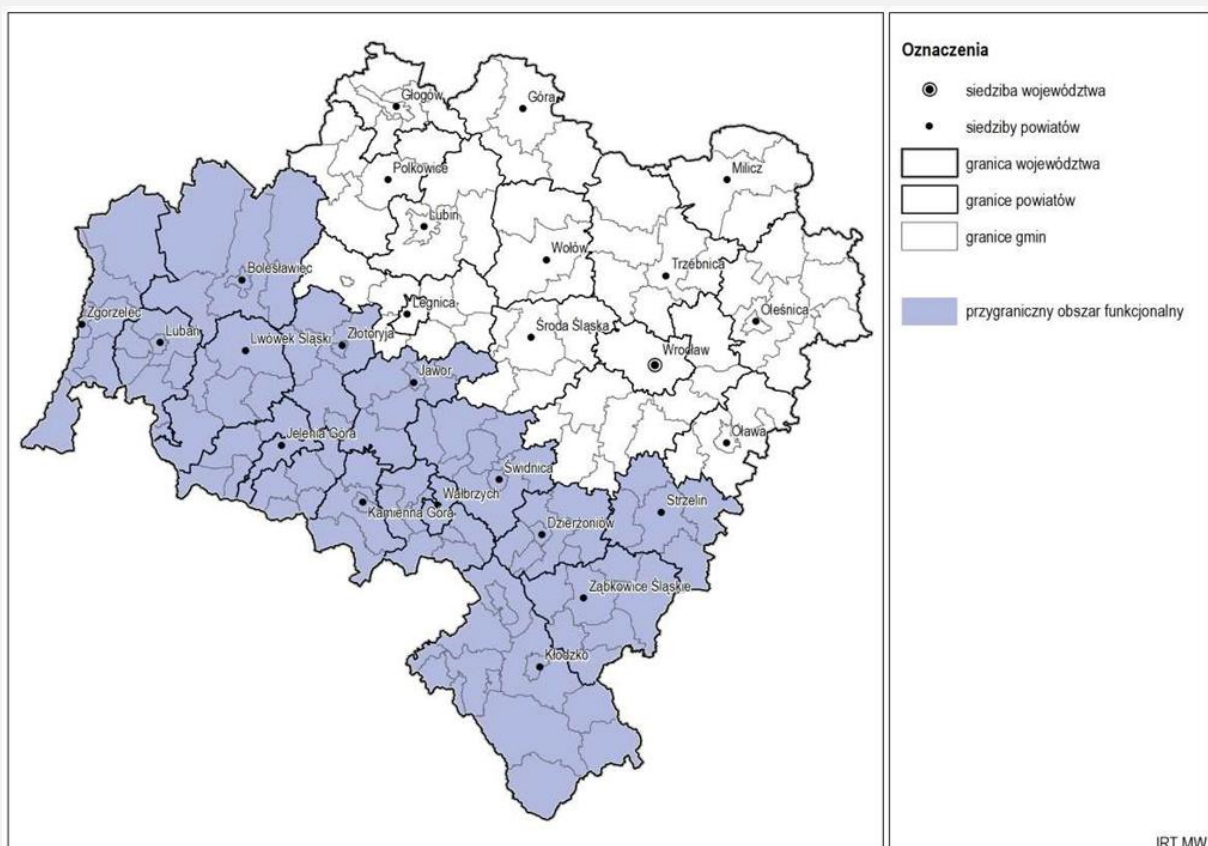
- 1) zrównoważonej mobilności, w tym zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie, m.in. poprzez:
 - a. wskazanie w studiach gmin przebiegu planowanych głównych tras rowerowych* województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego*,
 - b. planowanie i realizowanie wzdłuż dróg gminnych pozostałych tras rowerowych* pozwalających na powiązanie jednostek osadniczych bezpośrednio z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy i usług lub przystanków i węzłów transportu zbiorowego, mogących stanowić jeden z etapów tych podróży (z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo, adekwatnych, w szczególności do natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach tych dróg),
- 2) wspólnego planowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do podstawowych usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz transportu zbiorowego,
- 3) potrzeb ochrony obszarów cennych przyrodniczo i ochrony krajobrazu kulturowego oraz tożsamości miejsca,
- 4) potrzeb kształtowania struktur przestrzennych umożliwiających zachowanie i funkcjonowanie terenów otwartych i zieleni w obszarach zurbanizowanych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni,
- 5) potrzeb ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych i zapobieganiu temu zagospodarowaniu,
- 6) potrzeb zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich,
- 7) kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
2. Wzmacnianie funkcjonalno-przestrzennej spójności obszaru funkcjonalnego oraz jego powiązań zewnętrznych.
3. Wzmacnianie potencjałów wewnętrznych wynikających z renty położenia i charakteru miejskiego obszaru funkcjonalnego, stanowiących o jego konkurencyjności.

Obszar funkcjonalny:

przygraniczny obszar funkcjonalny

Powiat Kłodzki:

wszystkie gminy powiatu

IRT MW

Ustalenia i zasady zagospodarowania:**Tabela 5. Działania służące realizacji Kierunku 1.2. Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.**

Postulaty kierowane do gmin:

1. Uwzględnienie w studium gminy kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętych w dokumentach planistycznych miasta sąsiedniego. Wspólne, transgraniczne konsultowanie kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym – w m. Kudowa-Zdrój,
2. Uwzględnienie w studiach gmin możliwości realizacji inwestycji: budowa przepraw mostowych na Dzikiej Orlicy – w gm. Bystrzyca Kłodzka, m. Duszniki-Zdrój, gm. Międzyzlesie,
3. Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju Sudety 2030 – gminy zlokalizowane w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, cały obszar powiatu kłodzkiego,

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania przygranicznego obszaru funkcjonalnego:

utrzymanie rezerw terenowych na cele transportowe po zlikwidowanych liniach kolejowych, w celu zapewnienia możliwości realizacji inwestycji transportowych w pasie terenu o dogodnej geometrii oraz pochyleniach podłużnych, głównie z myślą o możliwości realizacji na tych odcinkach inwestycji takich jak: Kolej Dużych Prędkości Wrocław – Praga, odbudowa linii kolejowych, budowa dróg rowerowych, budowa dróg. Zasada dotyczy poniższych inwestycji:

- odcinek bocznica kopalni w Tłumaczowie – granica państwa – w gm. Radków,
- linia kolejowa nr 318 Srebrna Góra – Nowa Ruda Słupiec – w gm. Nowa Ruda, m. Nowa Ruda
- linia kolejowa nr 327 Nowa Ruda Słupiec – Radków – w gm. Radków.

Tabela 9. Działania służące realizacji kierunku 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

1. Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków – cały obszar powiatu,
2. Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków) – cały obszar powiatu,
3. Obejmowanie ochroną w formie parku kulturowego obszarów o wysokich walorach historycznych, artystycznych i krajobrazowych. Proponuje się utworzenie następujących parków kulturowych:
 - Założenie kalwaryjne w Wambierzycach – gm. Radków,
 - Zespół staromiejski Bystrzyca Kłodzka,
 - Założenie przestrzenne z zabudową i krajobrazem kulturowym miejscowości Międzygórze – gm. Bystrzyca Kłodzka,
 - Założenie przestrzenne miejscowości, zespół rezydencjonalny z parkiem, zespół kościoła z kaplicami w Gorzanowie – gm. Bystrzyca Kłodzka.
4. Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych – cały obszar powiatu,
5. Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych – cały obszar powiatu,
6. Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:
 - 1) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi,
 - 2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu – cały obszar powiatu,
7. Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy – gminy zlokalizowane w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, cały obszar powiatu,
8. Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:
 - 1) terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych,
 - 2) obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych – gminy zlokalizowane w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, cały obszar powiatu,
9. Wyeliminowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1,0 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2,0 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% – gminy zlokalizowane w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, cały obszar powiatu,
10. Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75,0% na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowiskowego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych – gminy zlokalizowane w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, cały obszar powiatu.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania przygranicznego obszaru funkcjonalnego:

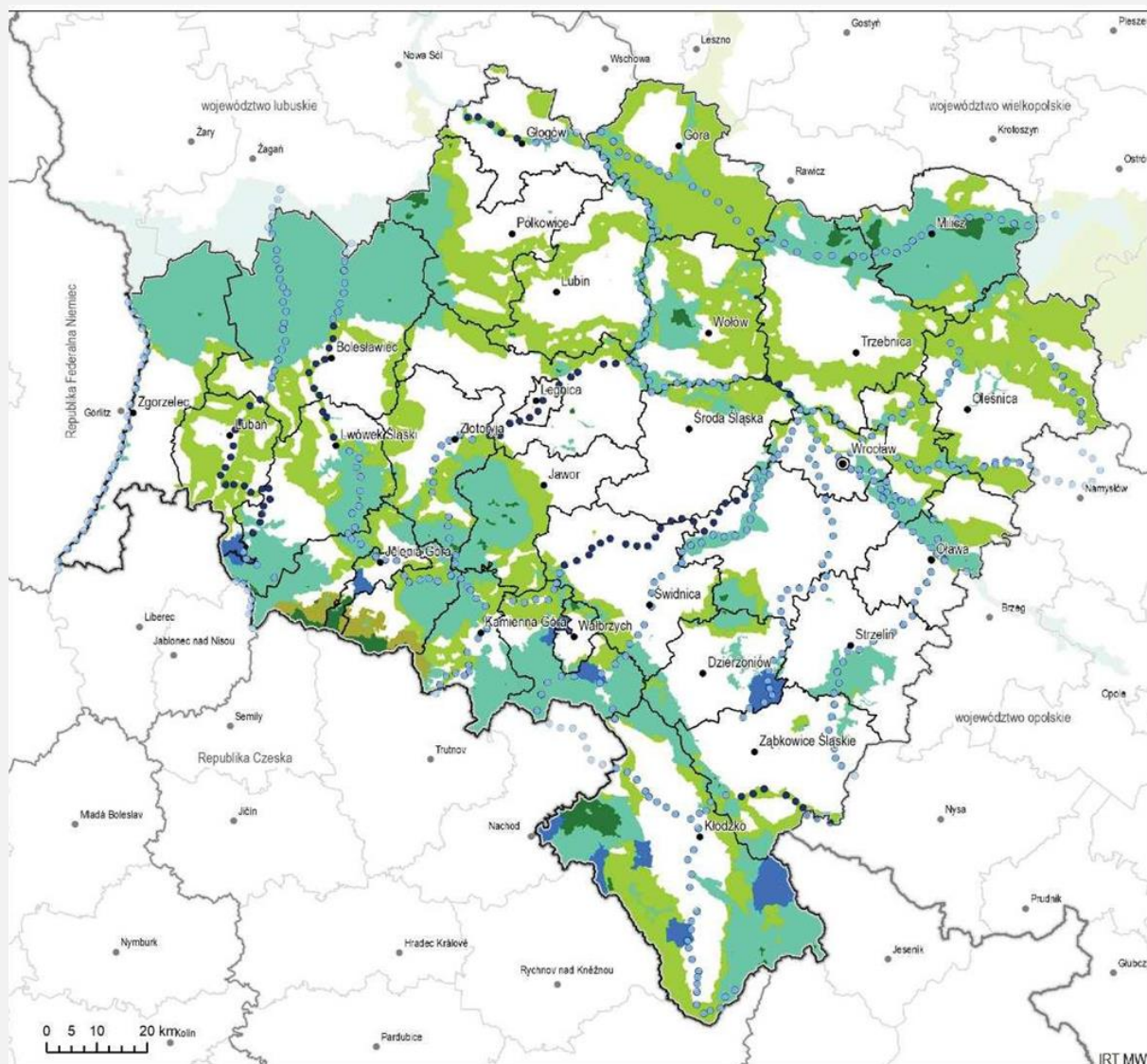
1. Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej i niemieckiej.
2. Wskazanie w studiach gmin przebiegu planowanych głównych tras rowerowych* województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku Planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego*.

Obszar funkcjonalny:

obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo

Powiat Kłodzki:

wszystkie gminy powiatu z różnorodnym stopniem pokrycia

Oznaczenia

- siedziby województw
- siedziby powiatów
- ▬ granice państw
- ▬ granice województw
- ▬ granice powiatów
- ▬ granice gmin

Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo**obszary węzłowe**

- obszary najwyższej ochrony w tym informacja o proponowanym powiększeniu Karkonoskiego Parku Narodowego
- obszary wysokiej ochrony
- strefy ABC ochrony uzdrowiskowej
- obszary uzupełniające

● ● ● rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym w tym odcinki wymagające szczególnej ochrony

Ustalenia i zasady zagospodarowania:

Tabela 8. Działania służące realizacji kierunku 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.

1. Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych) – cały obszar powiatu,
2. Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych – cały obszar powiatu,
3. Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi – cały obszar powiatu,
4. Wyłączenie obszarów chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2018 r. poz. 2389 z późn. zm.) – Bystrzyca Kłodzka, m. Duszniki-Zdrój, Kłodzko, Międzyziesie, Nowa, Ruda, m. Polanica-Zdrój, Szczytna, Złoty Stok,
5. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi – cały obszar powiatu,
6. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi – cały obszar powiatu,
7. Na obszarach ochrony uzdrowiskowej A B, C należy prowadzić działania przestrzenne służące ograniczeniu niskiej emisji i poprawie stanu środowiska miejscowości uzdrowiskowych:
 - 1) zwiększanie powierzchni obszarów biologicznie czynnych,
 - 2) stosowanie energooszczędnej i niskoemisyjnej infrastruktury,
 - 3) rozbudowę systemów proekologicznych form transportu (ścieżki rowerowe, ciągi piesze, transport zbiorowy) – Bystrzyca Kłodzka (Długopole-Zdrój), m. Duszniki-Zdrój, m. Kudowa-Zdrój, Lądek-Zdrój, m. Polanica-Zdrój.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo:

2. Uwzględnienie postulowanych obszarów do objęcia ochroną prawną – na podstawie zapisów obowiązujących planów ochrony parków krajobrazowych, w tym:
 - 1) postulowanych rezerwatów przyrody – Nowa Ruda,
 - 2) postulowanych użytków ekologicznych – Nowa Ruda,
 - 3) postulowanych zespołów przyrodniczo-krajobrazowych – (m.) Nowa Ruda, Nowa Ruda,
 - 4) proponowanych stanowisk dokumentacyjnych – Nowa Ruda.
4. Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym* w lokalnych dokumentach planistycznych* oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych.
5. Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt), nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.
6. Na obszarach otulin parków krajobrazowych działalność związana z usługami turystycznymi i sportowymi powinna zostać dostosowana skalą i intensywnością do charakteru obszaru chronionego i jego otoczenia poprzez obligatoryjne wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy szczegółowych parametrów zabudowy dla projektowanej działalności.

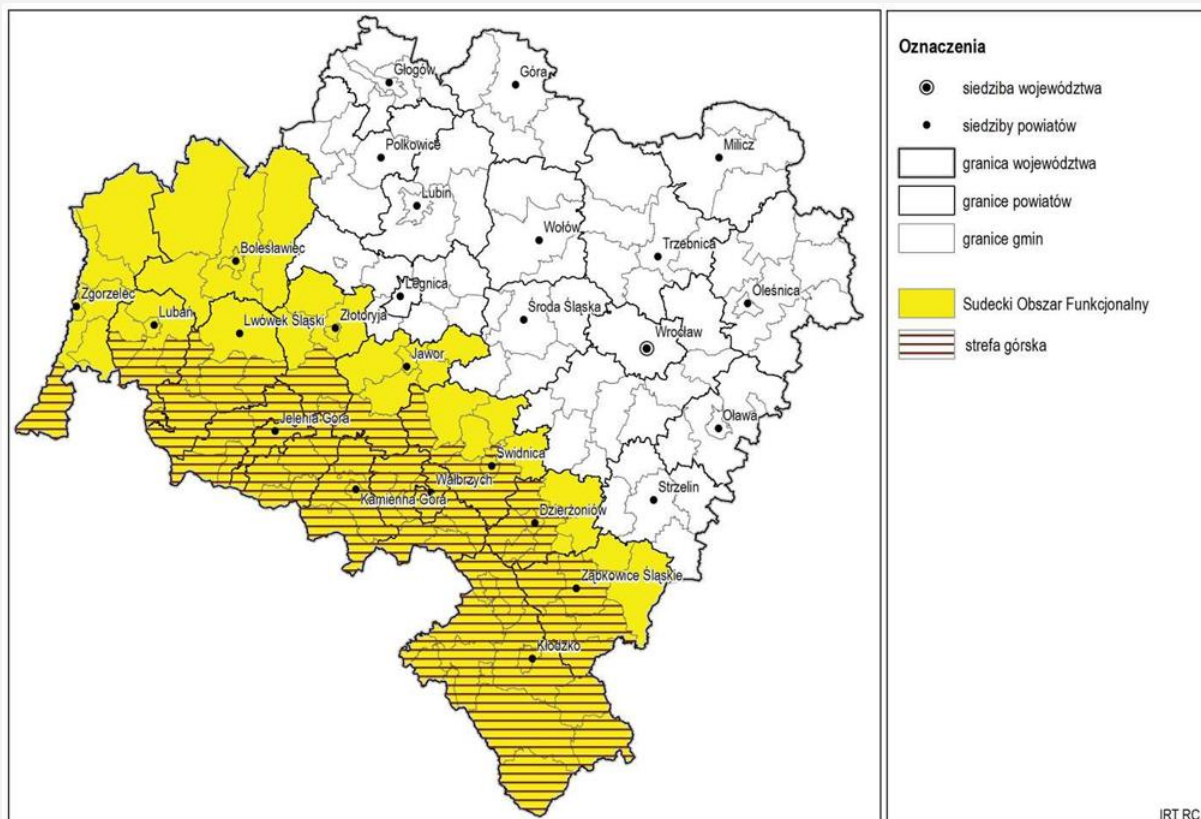
7. Stosowanie następujących zasad zagospodarowania gmin uzdrowiskowych w granicach położonych na ich obszarach uzdrowisk statutowych:
- 1) na terenach stref A, B, C ochrony uzdrowiskowej prowadzenie działań przestrzennych zgodnie z zasadami zagospodarowania przyjętymi dla tych stref w Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych,
 - 2) ochrona przed zabudową terenów warunkujących zachowanie powierzchniowej infiltracji wód na poziomie umożliwiającym naturalną odnowę złóż wód mineralnych,
 - 3) ochrona przed zabudową terenów wchodzących w skład systemu naturalnych kanałów przewietrzania gminy.

Obszar funkcjonalny:

Sudecki Obszar Funkcjonalny / strefa górską

Powiat Kłodzki:

wszystkie gminy powiatu

Ustalenia i zasady zagospodarowania:

Tabela 9. Działania służące realizacji kierunku 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. – jak powyżej dla przygranicznego obszaru funkcjonalnego.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego

1. Uwzględnianie istniejących analiz krajobrazowych i wytycznych zawartych w planach ochrony dla parków krajobrazowych.
2. Wprowadzenie zakazu lokalizacji wysokościowych urządzeń infrastruktury technicznej, takich jak maszty telewizyjne i wieże telefonii komórkowej w strefach ekspozycji widokowej wyznaczonych w studiach gmin.
3. Wskazanie w studiach gmin obiektów regionalnej architektury drewnianej wraz z otoczeniem do objęcia ochroną konserwatorską (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w gminnej ewidencji zabytków). Wprowadzenie do studium gminy zapisów w zakresie zasad ochrony obiektów regionalnej architektury drewnianej.
4. Wskazanie w studiach gmin obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych, przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:

- 1) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,
 - 2) w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,
 - 3) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.
5. Wskazanie w studiach gmin obszarów, które wymagają opracowania, we współpracy z sąsiednimi gminami, planów rozwoju ponadlokalnej infrastruktury turystycznej, udostępniającej wskazane obszary jako całość.
 6. Wskazanie w studiach gmin przebiegu regionalnych szlaków turystycznych, w tym planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” przyjętą Uchwałą nr 5425/V/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2018 roku.
 7. Wskazanie w studiach gmin węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.

Tabela 15. Działania służące realizacji kierunku 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.

2. Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią oraz wdrażanie (po opracowaniu) wytycznych Planu Zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry w zakresie „Lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią”.
3. Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, w tym dostosowanie zagospodarowania i warunków technicznych zabudowy do stopnia zagrożenia, z uwzględnieniem cyklicznych zalewów.
4. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego (patrz: pkt 1. Postulaty kierowane do Rządu RP).
5. Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów.
6. Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.
7. Opracowanie miejskich planów adaptacji do zmian klimatycznych z uwzględnieniem zarządzania wodami opadowymi, w szczególności opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.
8. Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego

1. Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne).
2. Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych* umożliwiających:
 - 1) lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji,
 - 2) stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry),
 - 3) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych,
 - 4) odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych,

- 5) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja stokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

**pojęcie zdefiniowane w słowniku zamieszczonym w części A tekstu Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.*

Źródło: opracowanie własne

VI. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Strategia Powiatu Kłodzkiego 2030 w części dotyczącej uwarunkowań dla kształtowania rekomendacji rozwoju przestrzennego nie wyznacza obowiązku zmiany dokumentów lokalnych, a jest jedynie zbiorem rekomendacji dla warstwy przestrzennej, którą należy się kierować w przypadku przyjmowania nowych lub zmian takich dokumentów.

Ustalenia i rekomendacje o charakterze ogólnym

- ⇒ Stosowanie ustaleń i postulatów poziomu wojewódzkiego z zakresu rozwoju obszarów funkcjonalnych występujących na obszarze powiatu w dokumentach planistycznych poziomu lokalnego dla dokumentów uchwalanych po zatwierdzeniu niniejszej strategii lub przy każdorazowej ich zmianie lub sporządzaniu nowych.
- ⇒ Należy dążyć do ograniczenia dalszego rozpraszania zabudowy, poprzez koncentrację nowej zabudowy w strefach rozwoju osadnictwa, kierując się przy tym: ochroną walorów przyrodniczych, krajobrazowych, dostępnością do usług, dostępnością transportu zbiorowego, zapewnieniem wyposażenia nowych terenów w infrastrukturę techniczną.
- ⇒ Należy dążyć do wzmocnienia miast węzłowych: Nowa Ruda, Kłodzko, które w sieci osadniczej pełnią rolę głównych miejsc węzłowych zapewniających dobrą dostępność do usług oraz mają stanowić węzły komunikacyjne dla całego obszaru powiatu.
- ⇒ W ośrodkach o statusie miasta należy w sposób zwarty rozwijać zabudowę wielorodzinną o wysokiej i średniej intensywności oraz usług turystycznych dostosowanych kubaturowo do uwarunkowań lokalnych.
- ⇒ Wykorzystanie potencjału małych miejscowości poprzez podniesienie jakości warunków infrastrukturalnych oraz środowiskowych dla tworzenia obszarów ekstensywnie zagospodarowanych o profilach również wspierających rozwój turystyki profilowanej, z dostępem do lokalnych potencjałów kulturowych, produktów lokalnych w tym żywności ekologicznej, potencjałów środowiskowych, ograniczając transportochłonność.
- ⇒ W planowaniu nowej zabudowy należy wykorzystywać luki w istniejącej strukturze zabudowy, a przeznaczając nowe tereny rozwoju należy zapewnić dostępność infrastruktury technicznej.
- ⇒ Podczas planowania struktury sieci osadniczej należy zadbać o uwzględnienie historycznego znaczenia funkcjonalnego poszczególnych terytoriów, wykorzystując potencjał m.in. historycznych układów urbanistycznych.
- ⇒ Należy rozważyć utworzenie ponadlokalnych standardów urbanistycznych ze szczególnym uwzględnieniem historycznych układów urbanistycznych, co pozwoliłoby na kształtowanie spójnej tkanki urbanistycznej w ośrodkach.
- ⇒ Rozwój osadnictwa oraz usług turystyki powinien być realizowany w ścisłym powiązaniu z transportem zbiorowym, dążąc do kluczowej roli transportu

kolejowego do którego dowiązany jest system autobusowy zapewniający dostępność dla wszystkich obszarów zurbanizowanych.

⇒ Transport zbiorowy jako kluczowa infrastruktura dla powiatu kłodzkiego, która wymaga podjęcia działań:

- organizacyjnych = stworzenie spójnego (optymalnie wspólnego) dla powiatu kłodzkiego systemu transportu zbiorowego np. poprzez międzygminny związek transportowy,
- ustalenie więzby kluczowych powiązań transportu autobusowego z kolejowym dla obsługi terenów zurbanizowanych i obszarów turystycznych,
- stworzenie właściwej oferty przewozowej dla mieszkańców w kierunkach miejsc nauki i pracy,
- stworzenie dedykowanej, ponadlokalnej oferty przewozowej dla obsługi turystycznej w ścisłym powiązaniu z potencjałami turystycznymi.

⇒ Rozwój terenów aktywności gospodarczej należy kształtować w ścisłym powiązaniu z korytarzami drogowymi dróg krajowych i wojewódzkich, węzłami drogowymi dla wskazanych korytarzy oraz infrastrukturą lotnisk i lądowisk, co zapewni kanalizowanie uciążliwego ruchu transportu ciężarowego i obsługi terenów produkcyjnych.

⇒ Podczas planowania stref aktywności gospodarczej o profilu produkcyjnym potencjalnie uciążliwych dla osadnictwa oraz środowiska należy zwrócić szczególną uwagę na odpowiednie odseparowanie planowanych inwestycji, odpowiednie skalowanie przedsięwzięć szczególnie w odniesieniu do skali ponadlokalnej oraz uwzględniając potencjalny wpływ nowych generatorów uciążliwości w tym związanych z ruchem samochodowym w ujęciu całego obszaru powiatu kłodzkiego, nie tylko w ujęciu lokalnym.

⇒ Należy dążyć do utrzymania obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz korytarzy ekologicznych wraz z dolinami rzecznyymi, zachowując ich jak najwyższy standard przyrodniczy i ekologiczny jako kluczowy potencjał dla kształtowania ponadlokalnej oferty turystycznej.

Ustalenia i rekomendacje o charakterze szczegółowym

Ośrodki osadnicze

Wskazanie i określenie typologii ośrodków osadniczych jest dla struktury funkcjonalnej odpowiedzi na potrzeby wzmocnienia ośrodków ponadlokalnych i lokalnych, gdzie rekomenduje się odpowiednio do wskazanego stopnia w hierarchii, koncentrację funkcji terenów zapewniających dostęp do usług publicznych i komercyjnych, terenów osadniczych o odpowiedniej intensywności, terenów aktywności gospodarczej, tworzenia z ośrodków miejsc węzłowych do obsługi odpowiednio powiązanych terenów zurbanizowanych. Kształtowanie właściwych dla ośrodków funkcji należy uwzględnić w kreowaniu lokalnej polityki przestrzennej gmin, poprzez koncentrację i specjalizację funkcjonalną ośrodków.

Typologia ośrodków osadniczych:

- **I stopnia** – ponadlokalne ośrodki osadnicze: Kłodzko, Nowa Ruda,
- **II stopnia** – lokalne ośrodki węzłowe: (10 ośrodków) Bystrzyca Kłodzka, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Lądek-Zdrój, Lewin Kłodzki, Międzyzylesie, Polanica-Zdrój, Radków, Stronie Śląskie, Szczytina,
- **III stopnia** – ośrodki lokalne: (7 ośrodków) Długopole-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Sienna, Zieleniec.

Ośrodki I stopnia

Kryteria wyznaczania:

- ośrodek posiada status miasta oraz liczba jego mieszkańców jest większa niż 20 tys.,
- ośrodek posiada dworzec autobusowy i stację kolejową.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- ośrodki o znaczeniu ponadlokalnym dla układu przestrzennego powiatu kłodzkiego, o wysokiej dostępności usług o charakterze ponadlokalnym, dysponujące zintegrowanymi węzłami przesiadkowymi multimodalnych powiązań transportowych, koncentracji terenów inwestycyjnych,
- ośrodki, gdzie koncentruje się rozwój osadnictwa wielorodzinnego oraz zwartych terenów o wysokiej intensywności zabudowy,
- ośrodki kształtujące zwarte przestrzenie miejskie typowe dla zabudowy śródmiejskiej,
- ośrodki pełniące rolę głównych punktów węzłowych dla obsługi turystycznej obszaru.

Ośrodki II stopnia

Kryteria wyznaczania:

- ośrodek ma status miasta
- lub jest siedzibą gminy,
- lub liczba jego mieszkańców mieści się w przedziale 5 tys < l. mieszk. < 20 tys.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- uzupełniające punkty węzłowe sieci powiązań, dysponujące dostępnością usług o znaczeniu lokalnym,
- dysponujące zapleczem usługowym dla turystów, stanowiące uzupełniające punkty węzłowe obsługi turystycznej (informacja turystyczna, informacja transportowa, powiązania transportem zbiorowym z głównymi punktami węzłowymi, powiązania transportowe z atrakcjami i turystycznym zapleczem usługowym np. punkty noclegowe),
- ośrodki koncentracji osadnictwa o średniej intensywności, posiadające charakter miejscowości satelickich względem ośrodków ponadlokalnych,
- ośrodki kształtujące przestrzenie zurbanizowane z zachowaniem wysokich walorów przyrodniczych poprzez zwiększone udziały terenów zielonych,
- w kształtowaniu obszarów nowej zabudowy należy przede wszystkim ograniczać rozproszenie, kształtując nowe tereny inwestycyjne, maksymalnie wykorzystując już istniejące luki w zabudowie w celu optymalizacji wykorzystania infrastruktury technicznej i transportowej oraz dla zapewnienia

jak najlepszej dostępności usług podstawowych dla mieszkańców bez konieczności wykorzystywania samochodów.

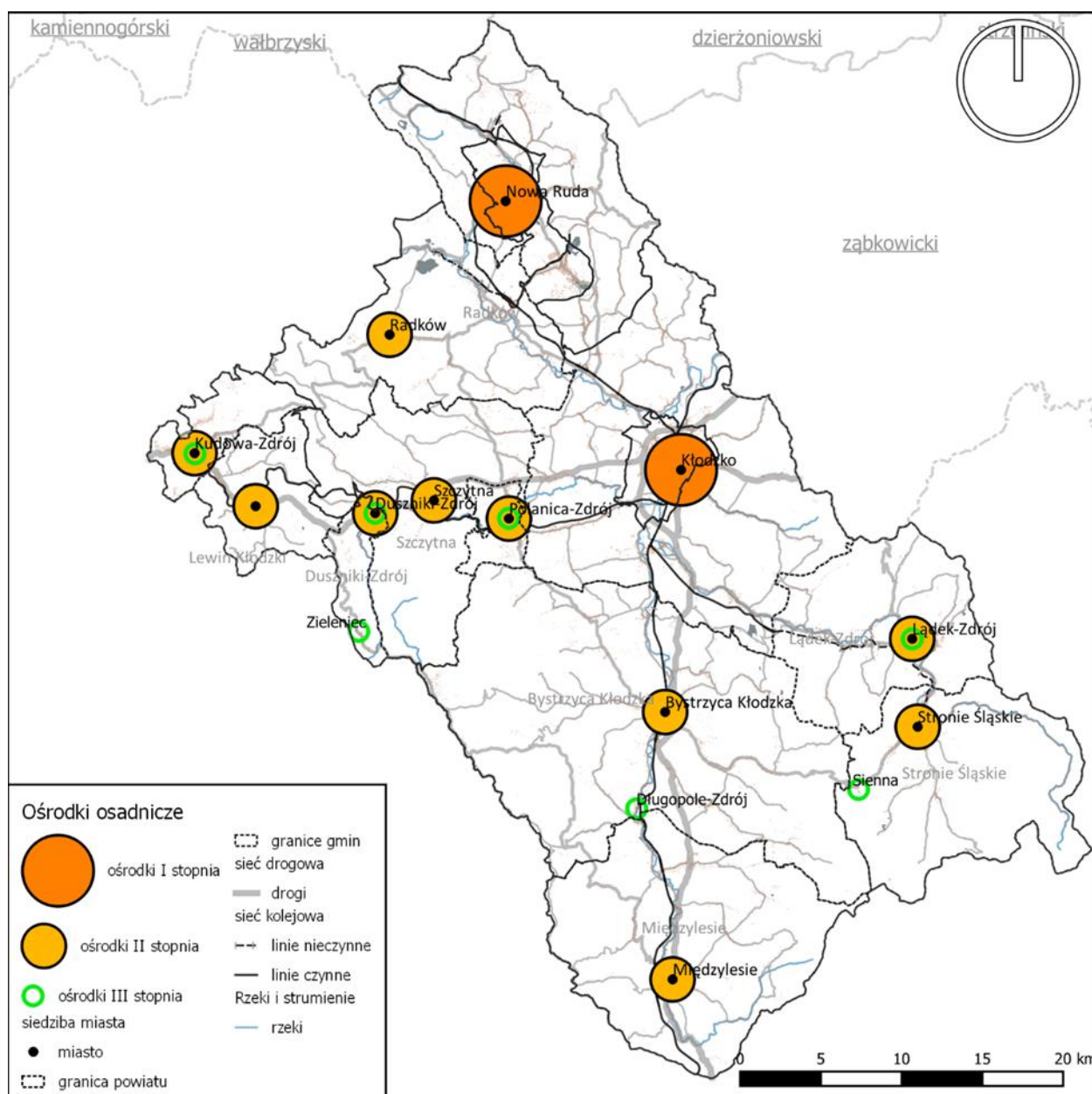
Ośrodki III stopnia

Kryteria wyznaczania:

- uzdrowiska,
- miejscowości turystyczne.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- ośrodki realizujące również funkcje uzdrowiskowe i turystyczne stanowiące miejscowości węzłowe koncentrujące działalność usług zdrowia i turystycznych, których działalność koncentruje obciążenia związane z ruchem turystycznym,
- powinny być dobrze powiązane z systemem transportu zbiorowego zarówno w ofercie dla obsługi mieszkańców i turystów,
- powinny cechować się wysoką estetyką zabudowy w kontekście ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego,
- powinny cechować się wysoką jakością środowiska.

Rysunek 3. Ośrodki osadnicze

Źródło: opracowanie własne.

Korytarze powiązań drogowych

Transport drogowy nadal jest dominujący i wydaje się, że w najbliższym czasie będzie kluczowy dla rozwoju sektorów produkcyjnych, logistycznych, których udział w strukturze gospodarki jest istotny i stale rosnący. Określenie w strukturze przestrzennej hierarchicznej struktury korytarzy transportowych ma na celu zapewniać efektywny przepływ towarów i ludzi, w taki sposób, aby ograniczać konflikty z terenami osadnictwa, terenami cennymi przyrodniczo niezwykle istotnymi na obszarze powiatu kłodzkiego. Wskazana kategoryzacja korytarzy musi przekładać się na klasy techniczne i przepustowość dróg, a kanalizacja ruchu najbardziej uciążliwego, musi zostać ściśle powiązana z planowaniem terenów stanowiących istotne generatory ruchu.

Typologia korytarzy drogowych:

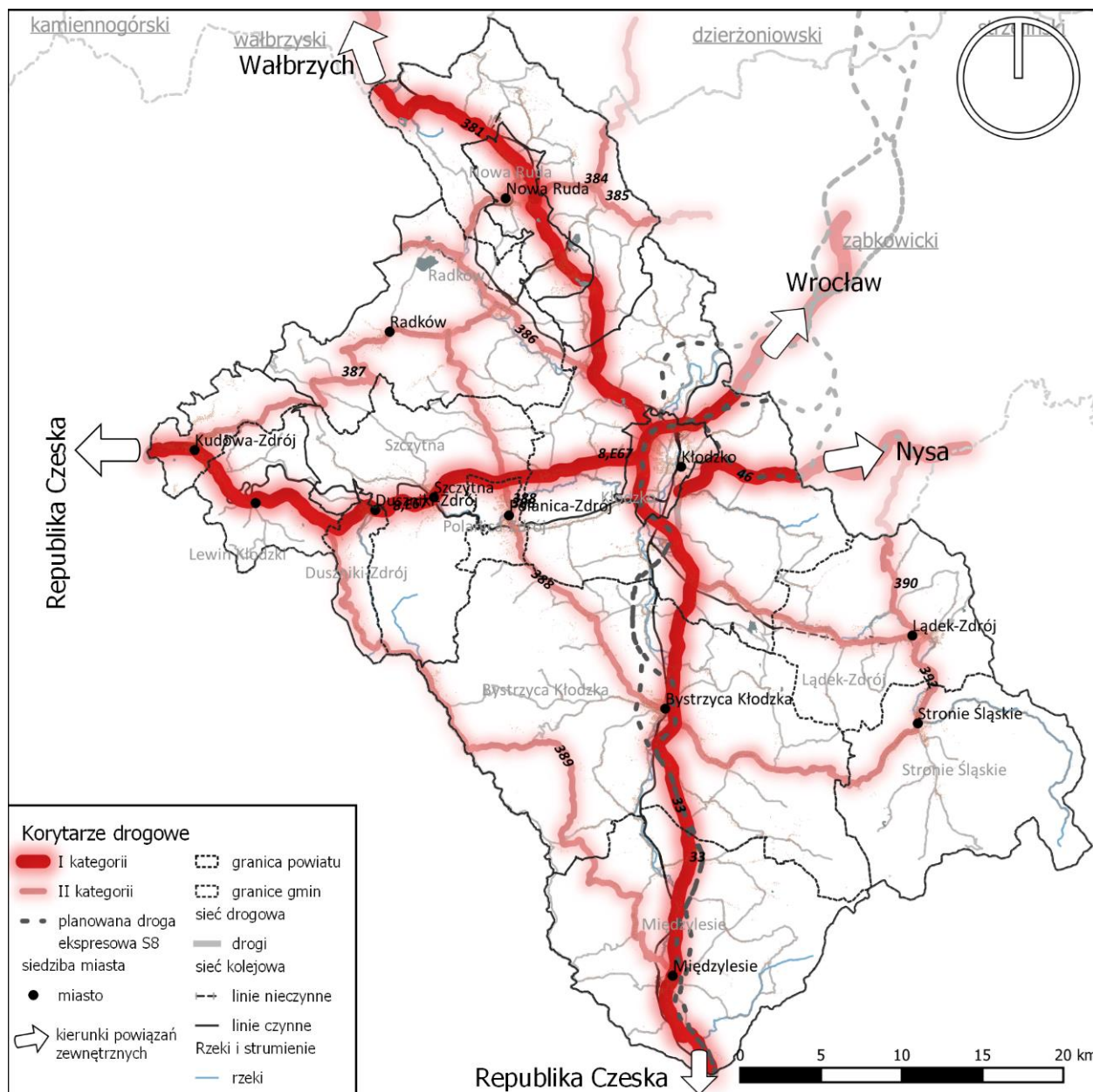
- o I kategorii – realizujące główne powiązania zewnętrzne obszaru powiatu,
- o II kategorii – realizujące główne powiązania wewnętrzne.

Kryteria wyznaczania:

- o I kategorii – w ciągu dróg krajowych oraz DW 381 Kłodzko – Nowa Ruda – Wałbrzych,
- o II kategorii – w ciągu dróg wojewódzkich.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- należy dążyć do kanalizacji ruchu poprzez integrację korytarzy I kategorii z kluczowymi generatorami ruchu, jakimi w skali ponadlokalnej są duże strefy produkcyjne i logistyczne, obszary intensywnie zagospodarowane – co wpłynie na poprawę przepustowości, ograniczenie negatywnych skutków wysokiego natężenia ruchu (hałas, jakość powietrza, dewastacja techniczna dróg niskiej klasy technicznej),
- ustalenie sieci korytarzy I kategorii ma za zadanie zapewniać przede wszystkim powiązania zewnętrzne,
- ustalenie sieci korytarzy II kategorii ma za zadanie zapewniać powiązania wewnętrzne,
- hierarchiczna struktura korytarzy powinna się przekładać na klasy techniczne dróg, a co za tym idzie kształtowanie więźby ruchu w taki sposób, aby obciążać drogi wg ich parametrów technicznych,
- inwestycje w zakresie kształtowania elementów sieci transportowej powinny być realizowane zgodnie z zasadami zrównoważonej mobilności, a tym samym poszanowaniem terenów cennych przyrodniczo,
- realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych nie powinna naruszać równowagi w systemie sieci osadniczej ani powodować znaczących uciążliwości dla mieszkańców obszaru.

Rysunek 4. Korytarze drogowe

Źródło: opracowanie własne.

Korytarze powiązań transportu zbiorowego

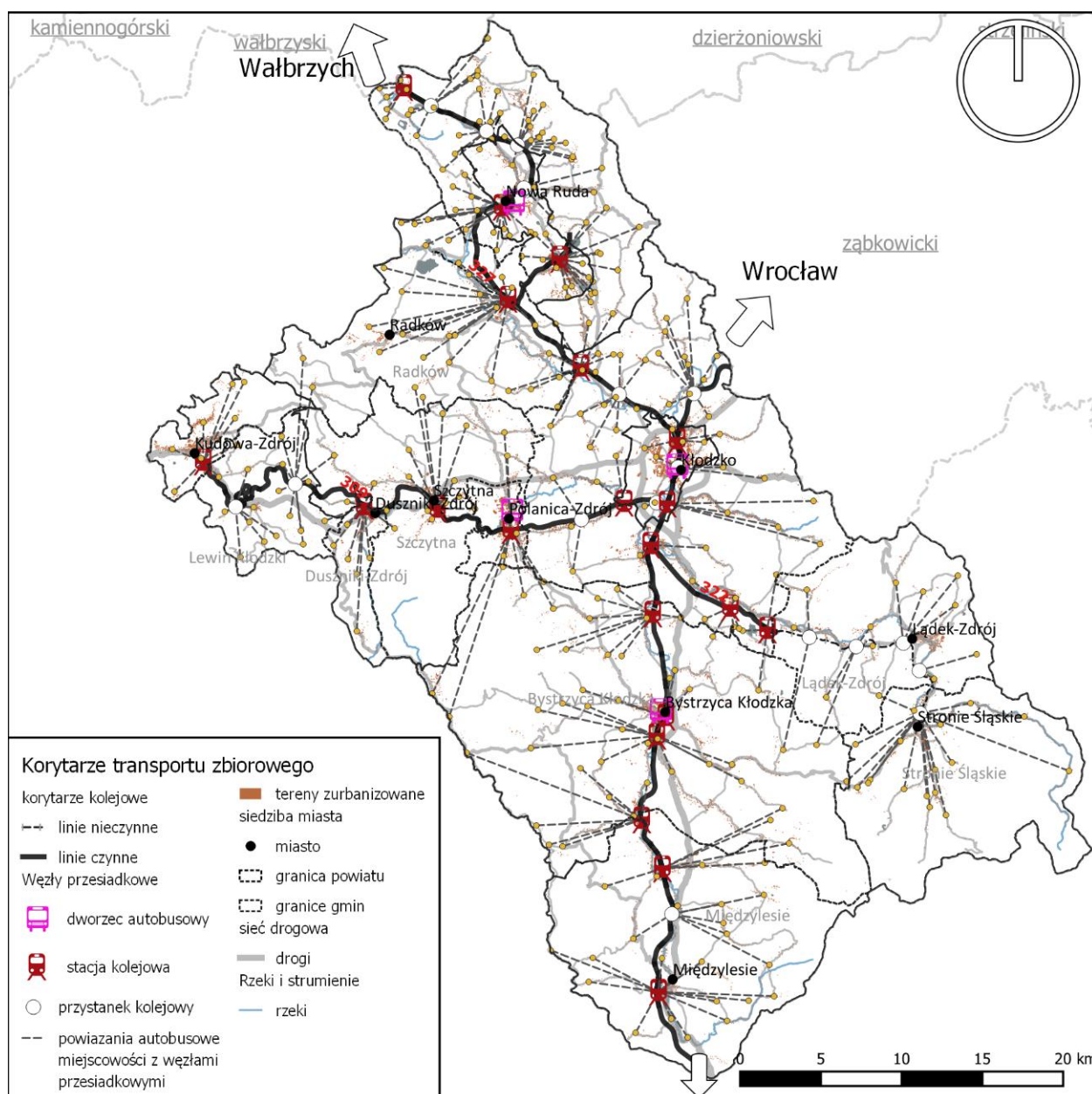
Przyjmuje się, że rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego ma zapewnić sprawną mobilność mieszkańców oraz przepływ turystów z zachowaniem wysokich walorów środowiska przyrodniczego. Zapewnienie infrastruktury i oferty przewozów kolejowych jest zadaniem poziomu regionalnego i krajowego, za którym należy silnie lobbować, natomiast istotną rolę samorządów lokalnych jest zapewnienie dostępności do tego transportu poprzez zintegrowany system powiązań autobusowych, od których również wymaga się zapewnienia taboru niskoemisyjnego i właściwej oferty przewozowej. System kolejowy i autobusowy powinien dążyć do realizacji zintegrowanej oferty przewozowej, spójnej dla całego obszaru powiatu kłodzkiego. W modelu uwzględniono część nieczynnej linii kolejowej nr 322 na odcinku od Tłumaczowa do Stronia Śląskiego, przyjmując to jako docelowy układ sieci kolejowych obsługujący obszar.

Kryteria wyznaczania:

- korytarzami kolejowymi są czynne linie kolejowe oraz nieczynny odcinek linii 322 obsługujące obszar powiatu,
- węzły przesiadkowe I kategorii – stacja i dworzec kolejowy – Kłodzko (stacja Kłodzko miasto), Nowa Ruda, Polanica-Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Lądek-Zdrój,
- węzły przesiadkowe II kategorii – stacje kolejowe,
- węzły przesiadkowe III kategorii – przystanki kolejowe,
- powiązania poszczególnych miejscowości z węzłami – w modelu wskazuje się powiązania miejscowości do najbliższego węzła przesiadkowego, powiązania mają na celu wskazanie przybliżonego obszaru obsługi poszczególnych węzłów wraz z określeniem potencjału liczby mieszkańców do obsługi.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- dla zapewnienia dostępności dla mieszkańców, ośrodków obsługi skupiających funkcje społeczno-gospodarcze, usługowe, edukacyjne i zdrowotne oraz w celu zwiększenia mobilności mieszkańców lokalne polityki przestrzenne powinny uwzględniać przywrócenie i usprawnienie powiązań komunikacyjnych miejscowości wiejskich z ośrodkami gminnymi i powiatowymi,
- transport zbiorowy wraz z siecią węzłów przesiadkowych powinien stać się podstawą dla obsługi istniejących i wyznaczania nowych terenów zurbanizowanych,
- należy dążyć do wspólnej oferty przewozowej, zintegrowanej oferty biletowej, zintegrowanego systemu informacji,
- węzły przesiadkowe I kategorii muszą dążyć do integracji przestrzennej i organizacyjnej z dworcami autobusowymi,
- węzły przesiadkowe I kategorii powinny zostać wyposażone w systemy zintegrowanej dla całego powiatu kłodzkiego informacji o dostępnych przewozach, systemy ładowania pojazdów elektrycznych w tym system obsługi elektrobusów, usługi Park&Ride, Bike&Ride, punkty obsługi turystów, usługi typu wypożyczalnie rowerów i innych urządzeń zapewniających mobilność,
- węzły przesiadkowe II kategorii – stacje kolejowe zintegrowane z przystankami autobusowymi, usługi Park&Ride, Bike&Ride, elektroniczne systemy informacji transportowej, punkty/tablice/urządzenia informacji turystycznej, stanowiska ładowania pojazdów elektrycznych,
- węzły przesiadkowe III kategorii – przystanki kolejowe powiązane z przystankiem autobusowym, stanowiska P&R, B&R.

Rysunek 5. Transport zbiorowy

Źródło: opracowanie własne.

Ponadlokalna zintegrowana strefa przyrodnicza

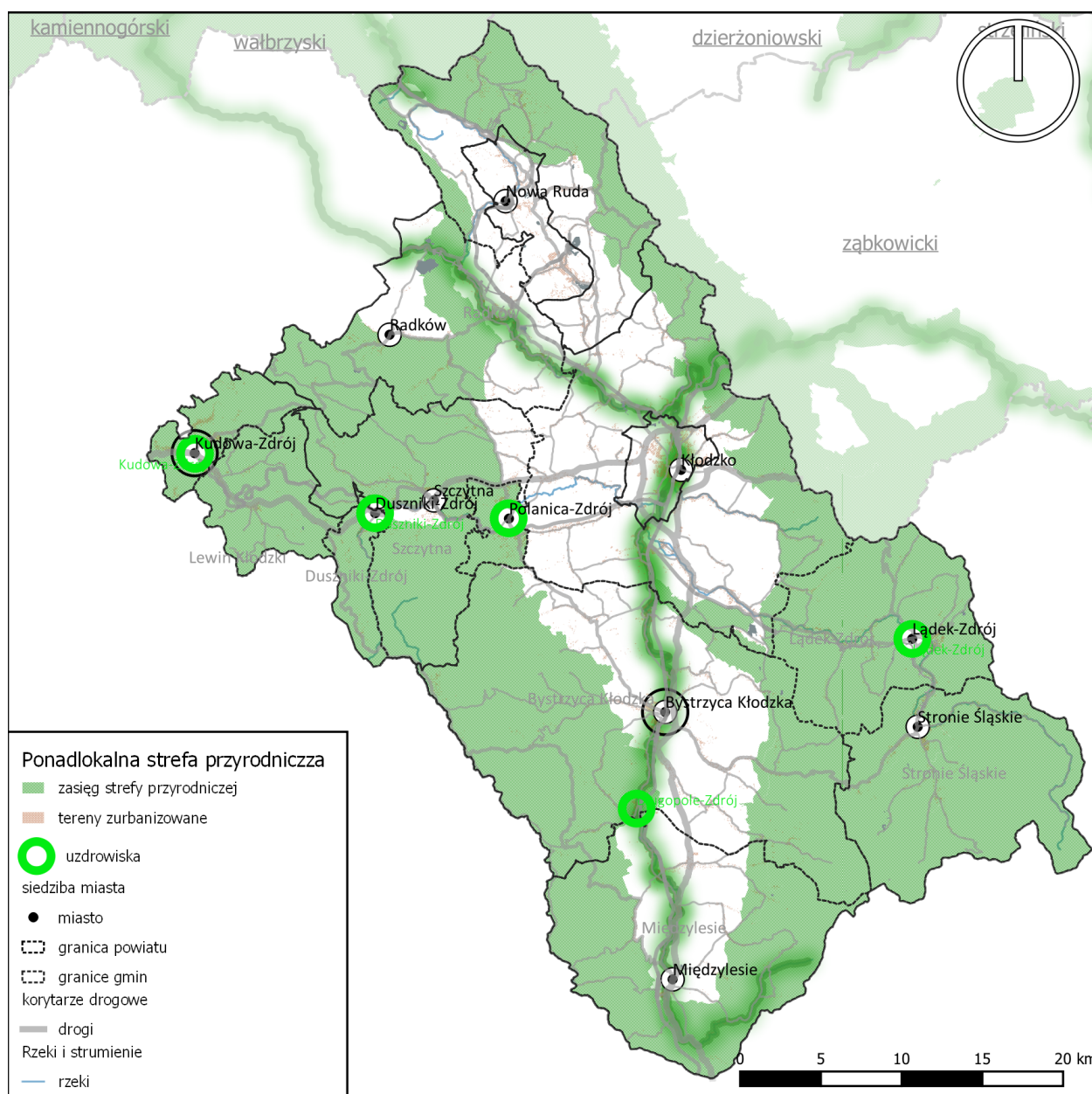
Wykorzystanie wyjątkowej koncentracji obszarów o wysokich walorach przyrodniczych powiązanych z walorami kulturowymi, rozwojem produktów lokalnych wykorzystujących walory przyrodnicze obszaru, wymaga zapewnienia integracji obszarów, zachowując ciągłość, powiązania, wysoką jakość środowiska, w strefach zurbanizowanych zapewnienia wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnych, wysokich walorów krajobrazu. Wskazana w modelu ponadlokalna strefa przyrodnicza jest implementacją wskazanego na poziomie regionalnym obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo ujętego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa. Objęcie Planem obszarów cennych przyrodniczo o różnym statusie prawnej ochrony pozwala na kształtowanie polityki przestrzennej gmin w taki sposób, aby zachować ponadlokalny układ przyrodniczy.

Kryteria wyznaczania (zgodnie z OF cennym przyrodniczo z PZPWD):

- obszary najwyższej ochrony – obszary ochrony ścisłej (parki narodowe i rezerваты przyrody),
- obszary wysokiej ochrony (parki krajobrazowe, obszary sieci NATURA 2000, strefy A, B i C ochrony uzdrowiskowej, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne, parki kulturowe),
- obszary chronionego krajobrazu (OChK),
- obszary pełniące funkcje stref buforowych (otuliny),
- lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym,
- lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym,
- lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym,
- rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym, w tym odcinki wymagające szczególnej ochrony.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- należy kierować się zasadami zagospodarowania określonymi na poziomie Planu Województwa dla obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo,
- zachowanie ciągłości, polegającej na utrzymaniu terenów przyrodniczych stanowiących koncentracje i naturalne trasy migracji zwierząt i roślin,
- utrzymanie terenów leśnych, szczególnie drzewostanów starych oraz zalesianie nowych terenów z uwzględnieniem wymagań ekologii oraz obowiązującymi planami urządzania lasu,
- ochronę naturalnych dolin rzek i potoków przed zainwestowaniem, w tym również zapewnienie drożności cieków wodnych wraz z ich obudową biologiczną (zachowanie dostępu do brzegów rzek i potoków),
- zachowanie terenów podmokłych, łąk wilgotnych, terenów bagiennych w stanie naturalnym,
- ograniczenie ingerencji turystycznej, szczególnie motorowej (strefy ciszy) w rejonach siedlisk i tras migracji zwierząt,
- w przypadku korytarzy biegnących przez tereny zabudowy rozproszonej, zachowanie powiązań przyrodniczych (zakaz tworzenia nowych barier, przegradzania istniejących tras migracji),
- tam, gdzie kolizje są niemożliwe do uniknięcia, zapewnienie przejść i połączeń w formie sztucznej,
- wskazane jest minimalizowanie negatywnego oddziaływania na krajobraz obiektów kubaturowych poprzez ograniczenie zajmowanej przez nie powierzchni oraz wysokości obiektów,
- systemy przyrodnicze gmin powinny być ze sobą spójne i uwzględniać najważniejsze elementy regionalnej sieci ekologicznej,
- należy uwzględnić zwiększanie ciągłości leśnych korytarzy ekologicznych poprzez zalesienia, jednocześnie zapewniając możliwość przeznaczania lasów na cele rekreacyjne, z uwzględnieniem utrzymania funkcji ekologicznej.

Rysunek 6. Ponadlokalna strefa przyrodnicza

Źródło: opracowanie własne.

Ponadlokalna strefa rozwoju osadnictwa

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazuje się dwie strefy rozwoju osadnictwa: A i B. Dla obu stref przyjmuje się różne uwarunkowania ich wyznaczania. Strefy rozwoju osadnictwa w modelu należy traktować jako obszary optymalne dla lokalizacji osadnictwa ze względu na takie uwarunkowania jak: dostępność usług i ośrodków osadniczych, dostępność transportu zbiorowego, ochronę wartości przyrodniczych. Na etapie realizacji dokumentów planistycznych poziomu lokalnego, wyznaczając nowe tereny osadnictwa należy dodatkowo uwzględniać uwarunkowania lokalne, takie jak wyposażenie w infrastrukturę techniczną, lokalne warunki środowiskowe w tym ukształtowanie terenu. Nie należy zasięgu strefy traktować jako terenu wyznaczonego liniami rozgraniczającymi dla realizacji rozwoju osadnictwa.

Strefa A – osadnicza, optymalna dla rozwoju osadnictwa ze względu na dostępność usług (dostępność do ośrodków) oraz dostępność do transportu zbiorowego (kolejowego),

Kryteria wyznaczania:

- wokół ośrodków osadniczych I stopnia i węzłów przesiadkowych I kategorii – obszar wyznaczony izochroną 15 minut dojazdu samochodem,
- dla ośrodków osadniczych II stopnia – obszar wyznaczony izochroną dojazdu 10 minut samochodem,
- dla węzłów przesiadkowych II i III kategorii – obszar wyznaczony izochroną 10 minut dojazdu rowerem.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- wskazuje się strefę wokół ośrodków miejskich, co ma stanowić ich wzmocnienie, zapewniać dostęp do usług, gdzie kształtowanie nowej zabudowy powinno mieć charakter wielofunkcyjny i ściśle powiązany z rozwojem ośrodka miejskiego,
- wskazuje się wokół węzłów przesiadkowych, zgodnie z ideą Transit Oriented Development, dla których wzmocnienie powiązań z transportem zbiorowym pozwoli na zapewnienie powiązań z ośrodkami o znaczeniu ponadlokalnym,
- rozwój terenów zurbanizowanych zabudowy mieszkaniowej musi być ściśle powiązany z węzłami transportu zbiorowego również w kontekście rozwoju niskoemisyjnej mobilności mieszkańców opartej o strefy dojść pieszych do środków transportu zbiorowego, systemu dojazdów rowerem i pojazdami elektrycznymi,
- w kształtowaniu obszarów nowej zabudowy należy przede wszystkim ograniczać rozproszenie, kształtując nowe tereny inwestycyjne, maksymalnie wykorzystując już istniejące luki w zabudowie w celu optymalizacji wykorzystania infrastruktury technicznej i transportowej oraz dla zapewnienia jak najlepszej dostępności usług podstawowych dla mieszkańców bez konieczności wykorzystywania samochodów.

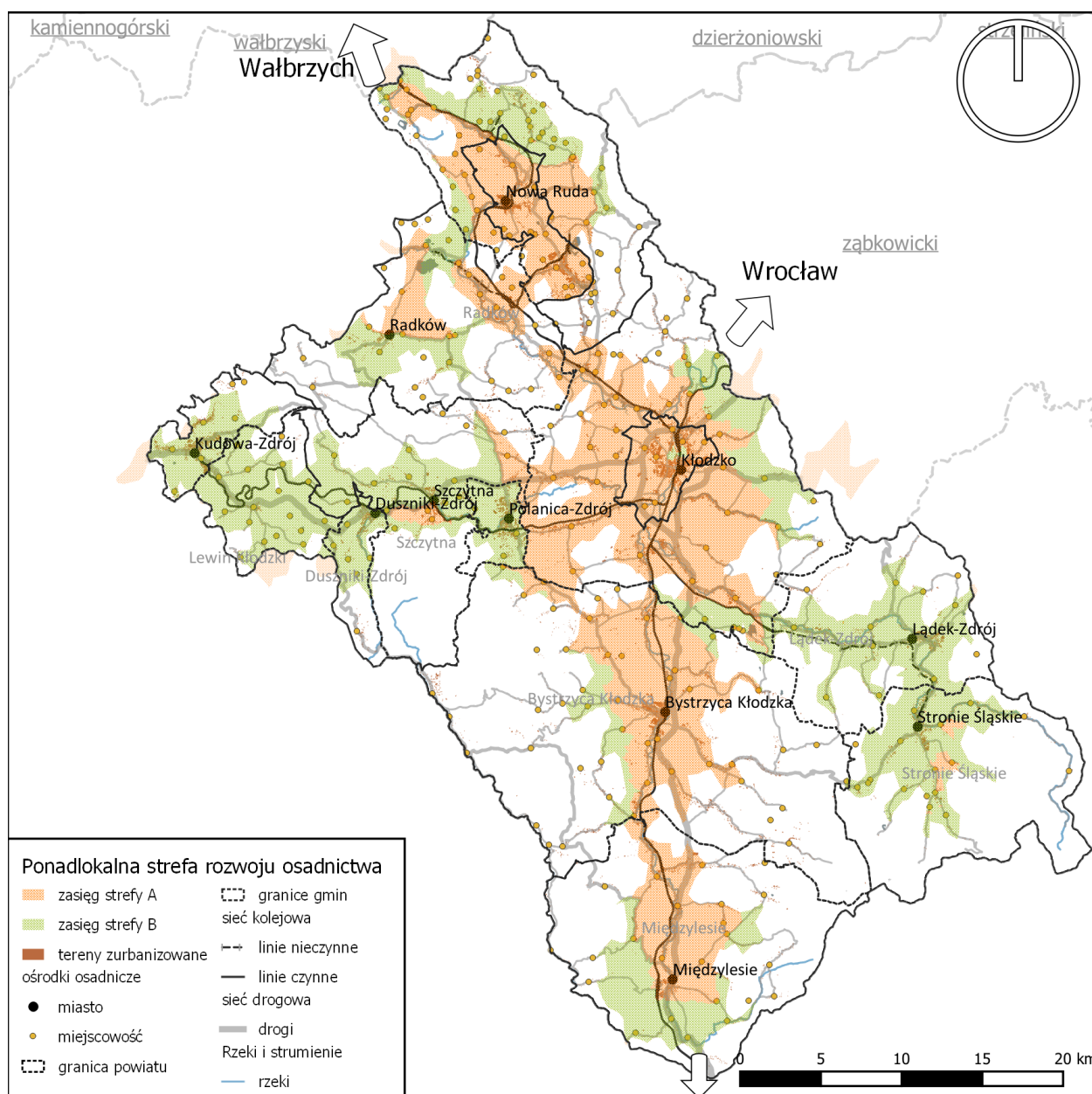
Strefa B – osadniczo-przyrodnicza, optymalna dla rozwoju osadnictwa, ale zlokalizowana w ponadlokalnej strefie przyrodniczej, wymagająca na etapie planowania lokalnego szczególnego uwzględniania uwarunkowań przyrodniczych oraz odniesienia się do zasad zagospodarowania ustalonymi dla obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo w Planie Zagospodarowania Województwa Dolnośląskiego.

Kryteria wyznaczania:

- wokół ośrodków osadniczych I stopnia i węzłów przesiadkowych I kategorii – obszar wyznaczony izochroną 15 minut dojazdu samochodem,
- dla ośrodków osadniczych II stopnia – obszar wyznaczony izochroną dojazdu 10 minut samochodem,
- dla węzłów przesiadkowych II i III kategorii – obszar wyznaczony izochroną 10 minut dojazdu rowerem,
- uwzględniając część wspólną z ponadlokalną strefą przyrodniczą.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- wskazuje się wokół węzłów przesiadkowych, zgodnie z ideą Transit Oriented Development, dla których wzmocnienie powiązań z transportem zbiorowym pozwoli na zapewnienie powiązań z ośrodkami o znaczeniu ponadlokalnym,
- wskazuje się strefę wokół ośrodków miejskich, co ma stanowić ich wzmocnienie, gdzie kształtowanie nowej zabudowy powinno mieć charakter wielofunkcyjny i ściśle powiązany z rozwojem ośrodka miejskiego,
- rozwój terenów zurbanizowanych zabudowy mieszkaniowej musi być ściśle powiązany z węzłami transportu zbiorowego również w kontekście rozwoju niskoemisyjnej mobilności mieszkańców opartej o strefy dojść pieszych do środków transportu zbiorowego, systemu dojazdów rowerem i pojazdami elektrycznymi,
- w kształtowaniu obszarów nowej zabudowy należy przede wszystkim ograniczać rozproszenie, kształtując nowe tereny inwestycyjne maksymalnie wykorzystując już istniejące luki w zabudowie w celu optymalizacji wykorzystania infrastruktury technicznej i transportowej oraz dla zapewnienia jak najlepszej dostępności usług podstawowych dla mieszkańców bez konieczności wykorzystywania samochodów,
- kształtowane obszary osadnictwa wymagają wysokich standardów ochrony i dbałości o walory przyrodnicze stanowiące potencjał ponadlokalny obszaru powiatu kłodzkiego.

Rysunek 7. Strefa osadnicza

Źródło: opracowanie własne.

Strefy rozwoju aktywności gospodarczej

Strefy należy wyznaczać na poziomie lokalnym, bazując na uwarunkowaniach lokalnych, kierując się poniższymi rekomendacjami. Strefy należy lokalizować w oparciu o szkielet sieci głównych powiązań drogowych zapewniających efektywną obsługę istotnych generatorów ruchu, co ma na celu kanalizację ruchu ciężkiego, koncentrację funkcji uciążliwych w separacji od terenów osadnictwa i cennych przyrodniczo. Jednocześnie koncentracja terenów aktywności gospodarczej w układzie ponadlokalnym daje szansę uzyskania obszarów o wysokich parametrach wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Planowana droga ekspresowa S8, zwiększając dostępność obszaru powiatu, pozwoli również, aby w sąsiedztwie węzłów stworzyć korzystane warunki dla lokalizacji stref aktywności gospodarczej. Jednocześnie taka koncentracja funkcji spowoduje wyprowadzanie transportu ciężkiego z lokalnego układu drogowego oraz obszarów cennych przyrodniczo.

Kryteria wyznaczania:

- w oparciu o sieć korytarzy I kategorii,
- strefy wokół węzłów drogowych dróg ekspresowych.

Rekomendacje i zasady kształtowania:

- tereny sprzyjające lokalizacji stref aktywności gospodarczej, działalności produkcyjnych, działalności logistycznych, usług wielkopowierzchniowych, innych funkcji generujących duży ruch samochodów,
- w bezpośrednim sąsiedztwie terenów aktywności należy ograniczać lokalizację nowych funkcji mieszkaniowych, rekreacyjnych, dla istniejących należy stosować odpowiednie zabezpieczenia i izolacje od uciążliwości związanych z dużym natężeniem ruchu i ruchem pojazdów wysoko tonażowych, szczególnie w ciągu korytarzy I kategorii,
- należy unikać lokalizacji istotnych generatorów ruchu w powiązaniu z drogami o niskich parametrach ruchu,
- należy ograniczać presję inwestycyjną na obszarach o szczególnym znaczeniu dla zachowania zasobów przyrodniczych i rozwoju turystyki.

Obszary potencjalnych konfliktów przestrzennych

W ramach wdrażania ustaleń i rekomendacji formułowanych w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, poprzez formułowanie ustaleń dokumentów planistycznych szczebla lokalnego, należy ze szczególną uwagą podchodzić do zagrożeń wynikających z potencjalnych konfliktów przestrzennych, których minimalizowanie może zapewnić odpowiednie kształtowanie funkcji terenów, czy zapisy w zakresie wymagań dla warunków zabudowy. Należy zapewniać dbałość o wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną, dbałość o walory krajobrazowe, odpowiednią obsługę transportową w ujęciu ponadlokalnym. Aby uzyskać efekt spójności przestrzennej oraz wynikające z tego korzyści społeczne i gospodarcze, w skali lokalnej należy każdorazowo kierować się ponadlokalnym interesem publicznym w ujęciu całego obszaru powiatu kłodzkiego.

Rekomenduje się unikania wydzielenia w bezpośrednim sąsiedztwie funkcji terenów, takich jak:

- korytarze drogowych pełniących funkcje tranzytowe w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
- lokalizacji terenów aktywności gospodarczej i produkcyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie terenów turystycznych o profilu przyrodniczym, w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
- lokalizacji funkcji uciążliwych funkcji produkcyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów rozwoju terenów mieszkaniowych i rekreacyjnych.

VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu kłodzkiego

Należy uwzględnić dwa scenariusze rozwoju z planowanymi inwestycjami drogi S8 oraz dokończenia uruchomienia linii kolejowej 322 bez względu na ich nieprzesądzony charakter. Model pokazany uwzględnia inwestycje w układzie struktury przestrzennej, przyjmując, że jest to model docelowy i strategiczny dla poprawy uwarunkowań rozwoju.

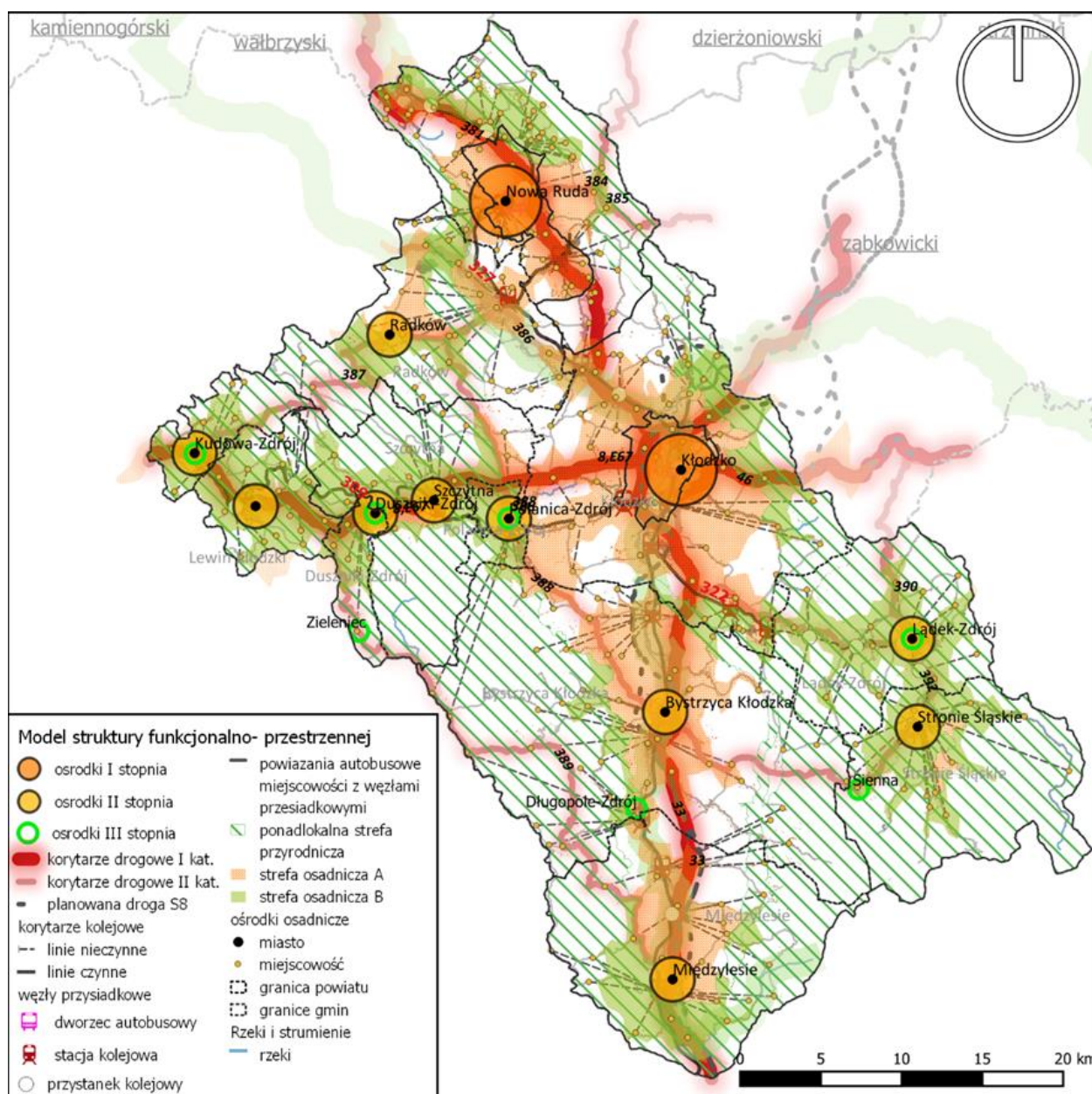
Model prezentuje ponadlokalne kierunki rozwoju, wyznaczając strefy rozwoju, korytarze powiązań i punkty węzłowe, gdzie realizacja rekomendowanych zasad kształtowania przestrzeni posiada największy potencjał i tworzy zintegrowany układ rozwoju przestrzennego w ujęciu całego obszaru powiatu, wzmacniając jego ponadlokalne potencjały.

Strefy wskazane w układzie przestrzennym wyznaczają przybliżone obszary, gdzie należy koncertować wskazane ustalenia i rekomendacje, tworząc ramy dla rozwoju przestrzennego. Ich doprecyzowanie i wdrożenie winno następować w wyniku tworzenia zapisów ustaleń dokumentów strategicznych i planistycznych poziomu lokalnego, jak strategie gminne oraz studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Dla zachowania spójności dokumentów lokalnych z modelem sfp powiatu kłodzkiego, należy przy definiowaniu funkcji terenów unikać rażącej sprzeczności ustaleń o istotnym potencjalnym negatywnym oddziaływaniu na kierunki rozwoju dla poszczególnych stref.

Model nie wyznacza ostrych i jednoznacznych granic stref w terenie, nie oznaczają one linii rozgraniczających terenów o różnych funkcjach. Zapisy realizujące Model nie oznaczają zakazów i nakazów, stanowią zbiór rekomendacji, ustaleń niewiążących, co w praktyce nie oznacza braku możliwości rozwoju wskazanych funkcji innych niż wskazane lokalizacje i zasięgi stref.

Przyjmuje się, że strategia ponadlokalna jest wynikiem zawiązanej celowej współpracy i wspólnej inicjatywy administracji powiatu i gmin powiatu kłodzkiego, dlatego zapisane w niej rekomendacje stanowią dla samorządów lokalnych ramę działań, jakie chcą wspólnie realizować dla uzyskania jak najlepszej spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne.

VIII. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

System wdrażania Strategii

Skuteczna realizacja wyznaczonych celów i kierunków działań dokumentu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021–2030” zależy będzie od prawidłowego ustanowienia systemu zarządzania procesami rozwojowymi i włączeniem w te działania szerokiego grona interesariuszy wszystkich szczebli administracji publicznej oraz sektora pozarządowego i gospodarczego. Poza określeniem systemu instytucjonalnego równie ważne będzie zarysowanie warunków organizacyjnych dla wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji Strategii.

Ze względu na długoterminową perspektywę wdrażania Strategii opisano główne założenia systemu, a szczegółowe rozwiązania będą ustalane według potrzeb wraz z postępem prac.

Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Strategii

Wdrażanie celów i kierunków działań Strategii polegać będzie przede wszystkim na koordynacji współpracy pomiędzy zaangażowanymi w ten proces podmiotami, tj.:

Radą Powiatu Kłodzkiego, która odpowiada za:

- zatwierdzenie Strategii,
- zatwierdzenie zmian Strategii,
- nadzór nad postępami i efektami wdrażania poprzez zatwierdzanie rocznego raportu o stanie powiatu, który zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym obejmuje podsumowanie działalności w zakresie realizacji Strategii.

Zarządem Powiatu Kłodzkiego, który odpowiada za:

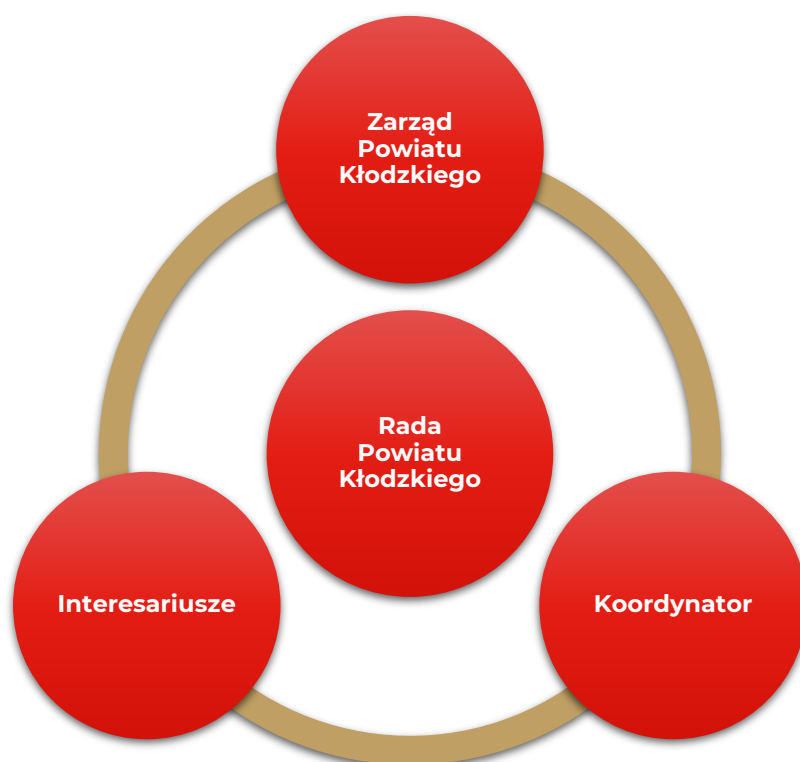
- nadzór nad realizacją celów i kierunków działań przyjętych w Strategii,
- zapewnienie środków finansowych na realizację celów i kierunków działań przyjętych w Strategii poprzez uwzględnienie ich w budżecie powiatu i Wieloletniej Prognozie Finansowej, jak również poprzez pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania,
- monitoring, ocenę realizacji oraz opracowanie zmian Strategii,
- inicjowanie procedury zmiany Strategii.

Koordynatorem wdrażania Strategii (jednostka/osoba w strukturach Starostwa Powiatowego w Kłodzku), który odpowiada za:

- obsługę Zarządu Powiatu Kłodzkiego w zakresie jego zadań związanych z realizacją Strategii,
- przepływ informacji na temat działań związanych z wdrażaniem Strategii,
- promocję efektów realizacji Strategii,
- współpracę z interesariuszami Strategii w procesie jej wdrażania.

Interesariuszami wdrażania Strategii, którzy odpowiadają za:

- realizację zadań wynikających ze Strategii,
- wnioskowanie o zmiany w Strategii,
- dostarczanie danych do monitorowania oraz oceny wdrażania Strategii.

Rysunek 9. Podmioty zaangażowane w zarządzanie Strategią

Źródło: opracowanie własne.

Monitoring Strategii

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych wskaźników, w szczególności opisanych w rozdziale *Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia*,
- przygotowanie i przedkładanie raportów z przebiegu realizacji Strategii w ramach raportu o stanie powiatu, zgodnie z art. 30a. ust. 2. ustawy o samorządzie powiatowym.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych celów kierunków działań Strategii i dostarczy danych do działań ewaluacyjnych.

Ewaluacja

Strategia podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna powiatu albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa. Badanie ewaluacyjne powinien przeprowadzić podmiot zewnętrzny niezależny od podmiotów wdrażających Strategię. Realizowane będą następujące rodzaje ewaluacji:

1. Ewaluacja mid-term

Z uwagi na okres wdrażania Strategii do 2030 r. zasadne jest przeprowadzenie ewaluacji „połówkowej” tzw. mid-term, tj. w 2026 r. Celem badania w połowie okresu realizacji jest ocena wstępnych wyników realizacji, takich jak: osiągnięte na danym etapie wdrażania produkty, rezultaty, stopień osiągnięcia celów, wykorzystanie środków finansowych oraz system wdrażania i monitorowania.

Decyzję o przeprowadzeniu ewaluacji mid-term podejmie Zarząd Powiatu Kłodzkiego na wniosek koordynatora wdrażania Strategii.

2. Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu okresu realizacji Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Jest to badanie podsumowujące, którego głównym celem jest określenie trwałości zrealizowanych działań oraz stopnia ich oddziaływania. Istotną rolę odgrywa odniesienie się do założonych w Strategii celów oraz ocena, na ile udało się je osiągnąć. Ewaluacja ex-post powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, a także identyfikować ewentualne wystąpienie efektów niezaplanowanych. Wyniki ewaluacji ex-post służą nie tylko kompleksowemu podsumowaniu realizacji Strategii, lecz również powinny stanowić istotne źródło informacji w strategicznym planowaniu interwencji publicznych w kolejnych latach. Decyzję o przeprowadzeniu ewaluacji ex-post podejmie Zarząd Powiatu Kłodzkiego na wniosek koordynatora wdrażania Strategii.

3. Ewaluacja on-going (według potrzeb)

Ocena realizacji Strategii typu on-going może zostać przeprowadzona w każdym momencie jej wdrażania. O potrzebie przygotowania ewaluacji on-going zdecyduje Zarząd Powiatu Kłodzkiego na wniosek koordynatora wdrażania Strategii.

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Za dokumenty wykonawcze uznaje się Plany, Programy, dla których kompetencje do zatwierdzenia z tytułu przepisów prawa posiada Rada Powiatu Kłodzkiego lub Zarząd Powiatu Kłodzkiego. Poniżej prezentowane wytyczne mają zastosowanie dla dokumentów wykonawczych opracowywanych lub aktualizowanych po dacie przyjęcia niniejszej Strategii:

1. Dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej monitoringu (jeżeli dotyczy) zaleca się uwzględnienie odpowiednich wskaźników, które zostały wskazane w rozdziale pn. *Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia*.
2. Dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich zarządzania (jeżeli dotyczy) zaleca się włączenie koordynatora wdrażania Strategii w procesy przepływu informacji w zakresie opracowania i wdrażania przedmiotowych planów i programów.
3. Dla wszystkich dokumentów wykonawczych w części dotyczącej ich realizacji zaleca się wskazanie spójności tych dokumentów w zakresie celów i kierunków działań.

IX. Ramy finansowe i źródła finansowania

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w niniejszej Strategii jest pozyskanie i zabezpieczenie środków finansowych na realizację zaplanowanych kierunków działań i projektów.

Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w Strategii będą:

- budżet powiatu,
- budżet wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- fundusz pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków budżetu państwa,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki z Unii Europejskiej,
- środki pomocowe pozyskiwane przez interesariuszy uczestniczących w realizacji Strategii,
- środki własne interesariuszy uczestniczących w realizacji Strategii,
- inne środki zewnętrzne (np. Polski Ład).

Skuteczność wyznaczonych działań zależy zarówno od środków finansowych posiadanych przez powiat, jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie. Jako uzupełnienie środków powiatowych należy wskazać aktywną współpracę z partnerami społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, które niejednokrotnie mają szersze możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe.

Ramy finansowe realizacji Strategii określać będzie budżet powiatu oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Powiatu Kłodzkiego. Ze względów formalnych i praktycznych nie ma możliwości określenia pozabudżetowych ram finansowania Strategii, w szczególności w zakresie podmiotów spoza sektora finansów publicznych.

X. Opis przebiegu opiniowania oraz konsultacji społecznych

Partycypacja społeczna może przybierać różne formy, które różnią się zakresem wpływu mieszkańców na podejmowane decyzje w zależności od stopnia i zakresu gotowości władz publicznych do uznania roli mieszkańców w tych procesach. W rozwoju gminy, ze względu na jej kompleksowy charakter i przedmiot działania – konieczne jest, aby partycypacja społeczna przybierała jak najpełniejszą formę angażowania interesariuszy. Wyrazem tego podejścia jest generalna zasada, że partycypacja społeczna jest niezbędnym elementem działań rozwojowych zarówno na etapie przygotowania jak i wdrażania Strategii.

W związku z realizacją tej zasady zostały wprowadzone mechanizmy zapewniające realną partycypację społeczną w procesie opracowywania Strategii oraz formy przygotowania i prowadzenia konsultacji społecznych zapewniające skuteczne włączanie mieszkańców powiatu. Włączenie społeczności lokalnej w proces przygotowania Strategii ma na celu lepszą diagnozę sytuacji i pełniejszą analizę potrzeb, co pozwoli podjąć trafniejsze decyzje dotyczące celów i kierunków działań oraz uzyskać społeczny konsensus wokół proponowanych rozwiązań. Dzięki społecznej akceptacji zmian zwiększa się szansa na utrzymanie trwałości rezultatów interwencji i minimalizację społecznych konfliktów. Z drugiej strony bezpośrednie uczestnictwo interesariuszy w procesie kształtowania zmian bezpośrednio związanych z podnoszeniem jakości życia przełoży się na zwiększenie wiedzy wśród uczestników procesu, pogłębienie ich identyfikacji z miejscem, a także podniesienie poziomu motywacji związanej z aktywnością społeczną.

W celu przeprowadzenia dogłębnej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie powiatu, pełnej identyfikacji potrzeb mieszkańców oraz wyznaczenia celów i kierunków działań rozwojowych w dniach: 11 maja 2022 r., 19 maja 2022 r., 01 czerwca 2022 r. zostały zorganizowane trzy warsztaty z interesariuszami Strategii, które odbywały się w Starostwie Powiatowym w Kłodzku przy ul. Okrzei 1.

Na podstawie danych zebranych w trakcie warsztatów zostały zaprezentowane założenia do modelu funkcjonalno-przestrzennego powiatu oraz zdefiniowane problemy oraz potencjały, a także opracowane cele strategiczne i kierunki rozwoju powiatu kłodzkiego.

W dniach od 28 lipca 2022 r. do 22 sierpnia 2022 r. na terenie powiatu kłodzkiego przeprowadzono konsultacje społeczne projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”.

Konsultacje zostały ogłoszone Uchwałą nr 135/2022 Zarządu Powiatu Kłodzkiego z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”.

Ogłoszenie o konsultacjach, stanowiące załącznik nr 2 do Uchwały nr 135/2022 Zarządu Powiatu Kłodzkiego z dnia 27 lipca 2022 r. wraz z tekstem projektu Strategii zamieszczono na stronie internetowej powiatu kłodzkiego: www.powiat.klodzko.pl w zakładce „Strategie”. Informacja o rozpoczęciu konsultacji zamieszczona została na tablicy ogłoszeń oraz na stronie Facebook powiatu kłodzkiego.

Konsultacje zostały przeprowadzone w formie składania wniosków, uwag i opinii pisemnych na „Formularzu konsultacyjnym” stanowiącym załącznik nr 3 do Uchwały, które można było składać:

- 1) Osobiście w godzinach 7.30-15.30 w Biurze Obsługi Klienta Starostwa Powiatowego w Kłodzku, ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko, parter, pok. 14,
- 2) Drogą pocztową na adres: Starostwo Powiatowe w Kłodzku, Wydział Rozwoju, Promocji i Kultury, ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko,
- 3) Za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: j.krol@powiat.klodzko.pl.

Do dnia 22.08.2022 r. w ramach konsultacji wpłynęło 70 formularzy konsultacyjnych.

Z przebiegu konsultacji zostało sporządzone i upublicznione sprawozdanie z konsultacji społecznych projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”, które zawierało szczegółowe odniesienie do propozycji, uwag i opinii. Uwagi uznane za zasadne uwzględniono w treści ostatecznej wersji dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”.

XI. Opis procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Dnia 1 sierpnia 2022 r. Starosta Powiatu Kłodzkiego wystąpił, do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (DPWIS) oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ), z prośbą o uzgodnienie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”.

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu pismem z dnia 19 sierpnia 2022 r., znak ZNS.9022.4.73.2022.DG, wskazał, że przedmiotowy dokument należy do grupy projektów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 z późn. zm.), gdyż „nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. W związku z powyższym uzgodnienia, co do ewentualnej potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przekazanego projektu dokumentu należy dokonać z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Dnia 30 sierpnia 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem znak WSI.410.2.65.2022.KM uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030”.

W opinii RDOŚ przedmiotowa Strategia stanowi dokument o charakterze ogólnym, który nie wyznacza szczegółowych projektów przedsięwzięć, a jedynie cele i kierunki działań. W związku z powyższym RDOŚ uznaje, że realizacja ustaleń ww. dokumentu, przy wyborze właściwej lokalizacji i technologii oraz zachowaniu wymogów ochrony środowiska wynikających z przepisów odrębnych, nie powinna negatywnie wpłynąć na poszczególne komponenty środowiska, w tym na obszary chronione zlokalizowane na terenie powiatu kłodzkiego.

Biorąc pod uwagę powyższe, a także mając na względzie uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 z późn. zm.) RDOŚ uznał, że projekt „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030” winien być analizowany w świetle art. 47 ww. ustawy i wyraził opinię, że dla projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Spis rysunków

Rysunek 1. Logika interwencji Strategii	9
Rysunek 2. Analizowane scenariusze rozwoju	11
Rysunek 3. Ośrodki osadnicze	50
Rysunek 4. Korytarze drogowe	52
Rysunek 5. Transport zbiorowy	54
Rysunek 6. Ponadlokalna strefa przyrodnicza	56
Rysunek 7. Strefa osadnicza	59
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	62
Rysunek 9. Podmioty zaangażowane w zarządzanie Strategią.....	64

Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie celów i kierunków działań Strategii.....	13
Tabela 2. Spójność Celu 1 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.....	18
Tabela 3. Spójność Celu 2 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.....	22
Tabela 4. Spójność Celu 3 Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.....	30
Tabela 5. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	31
Tabela 6. Matryca ewaluacyjna trafności, skuteczności i efektywności realizacji Strategii	32
Tabela 7. Zestawienie rekomendacji wynikających z dokumentów strategicznych poziomu regionalnego.....	35

Powiat Kłodzki

**Gmina
Bystrzyca Kłodzka**

**Gmina
Duszniki-Zdrój**

**Gmina Miejska
Kłodzko**

**Gmina
Kłodzko**

**Gmina
Kudowa-Zdrój**

**Gmina
Łądek-Zdrój**

**Gmina
Lewin Kłodzki**

**Gmina
Międzylesie**

**Gmina Miejska
Nowa Ruda**

**Gmina
Nowa Ruda**

**Gmina
Polanica-Zdrój**

**Gmina
Radków**

**Gmina
Stronie Śląskie**

**Gmina
Szczytna**

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2021-2030 wyznacza cele rozwoju powiatu w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w perspektywie do 2030 roku. Jest narzędziem do sprawnego planowania i zarządzania rozwojem jednego z największych w województwie dolnośląskim i kraju powiatu. Zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie powiatu, zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz cele strategiczne i kierunki rozwoju wypracowane m.in. w trakcie zorganizowanych w siedzibie Starostwa Powiatowego warsztatów (w dniach 11 maja, 19 maja i 1 czerwca br.) dla interesariuszy Strategii.

Projekt Strategii został poddany konsultacjom społecznym, które trwały od 28 lipca do 22 sierpnia br. Z przebiegu konsultacji zostało sporządzone i upublicznione sprawozdanie, które zawierało szczegółowe odniesienie do propozycji, uwag i opinii. Uwagi uznane za zasadne uwzględniono w ostatecznej wersji dokumentu.

Dokument, z horyzontem czasowym odpowiadającym aktualnemu okresowi programowania w Unii Europejskiej, syntetycznie przedstawia potencjał regionu, wskazuje płaszczyzny wspólne samorządów, organizacji pozarządowych, biznesu oraz mieszkańców. Dokument odnosi się do Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Przewodniczący Rady Powiatu Kłodzkiego

Zbigniew Łopusiewicz